

Dere edilmeyen evrak
iade edilmez

Türkiye

Mekale ve i'ânlar Ankarada
"HİLÂLİAHMER MECMUASI",
müdürlüğüne gönderilmelidir

Hilâliahmer Mecmuası

Her ayın on beşinde Merkezi Umumi tarafından neşr olunur

Senelik abonesi bir liradır

Telefon nûmerosu 1255

Mecmuamıza abona olupta bedelini göndermiyen zevattan bir an evvel irsalâtta bulunmaları reca olunur. Aksi takdirde gelecek sayıdan itibaren kendilerine maalesef mecmua gönderilmeyecektir.

EYİLİK

Vücudun her kısmının bir ihtiyacı vardır. Mi'de, muayyen zamanlarda yemek ve su istediği gibi ruhta zaman zaman ihtiyacı olan gıdalara muhtacdır.

Ruh, çok iyi terbiye edildiği takdirde (iyilik) yapmak gıdasına ihtiyacı his eder.

İyilik yapan bir adam, ruhunda derin ve sonsuz bir hazzın yer tuttuğunu görür... Meşhur Rus muharriri (Tolstoy) en kuvvetli bir eserinde (iyilik... daima iyilik...) diyor. Bu ihtiyaç

adam kalemini yalnız bu yüksek mefhum uğrunda işletti...

Ruhtan tetkikatda bulunanlar pek iyi bilirlerki, bazı iyi his ve icraat, bilmeden bizde başka bir fena hissine dogmasına sebebiyet verir.

İyilik, yap lırken insanda fena bir gurur, çirkin bir hodgâmlık doğurur. Bu mesele üzerinde küçük bir tetkikatta bulunalım. İyilik yapmak ihtiyacını duymak hiç şüphe yokturki bir fazilettir. Bu duyguyu besleyen adamın ; ilk

düşüncesi şu olacaktır : iyiliği kime ve nasıl yapmalı ? bir defa iyilik yapılması icap eden muhtacların adedi o kadar fazladır ki bunların hepsine birden yardım edebilmek imkânsızdır. Bunların arasında her hangi birini tercih, insanın hodkâm olmasını intac eder. Sebebi gayet basittir. İnsan bunların arasında en ziyade ihtiyacı olan değil, kendisine en fazla zavallı görüneni ve onlardan en ziyade acıdığını tercih eder ; yani insan bu iyiliği yaparken kendi hislerinin zayıf noktalarına mağlup olur...

İnsanın bir sadaka verirken gurur duyması o faziletin kısmen kaybolmasıdır. İşte bu mühim nokta nazarı itibara alınınca, ferdi yardımların arzu edilen neticeyi vermiyeceği muhakkaktır.

Zaten bu noktanın düşünülmesidir ki hayır müesseselerini meydana getirmiştir. İnsanlar hayır müesseselerine yardım ederken, ihtiyacı olan, elini uzatan bir kimsenin minnet ve şükranını seyretmiyecek kadar büyüklük göstermiş olur. İşte bu büyüklüktür ki iyiliği fazilet şekline koymuştur.

Ne yüksek ne ulvî bir hisdir ki yardımını hiç bir minnet ve şükran hissi beklemeden (Hilâlahmer) sandığına tevdi eder.. iyilik yapalım.. fakat ondan bir imtiyaz beklememek tevazuunu göstermek şartıla...

Şöyle bir düşünelim : hayatın bir tekmesile yaşayış tarzında büyük bir tahavvül olan her hangi bir adamın

sokak ortasında el açması, başkalarının merhametini tahrik edecek tavurlar takınması kadar çirkin bir manzara var mıdır.

Dilencilik, hayatın en büyük bir lekesidir. Şuurlu bir cemiyet içinde dilencilik mevkii yoktur...

Şimdi bu noktayı tahlil edelim. Her hangi bir milletin arasında dilenecek derecede zavallı mevkilere düşen bedbaht insanlar bulunabilir ; fakat o milletin arasındaki muntazam teşekküller kuvvetli müesseseler dilenen insana yardım eder ve onu sokak ortasında değil cemiyetin gizli bir yerinde alacağı para ile ihtiyacı temin olunur.

Parayı doğrudan doğruya bir teşekküle vermek, dilencilige hatime çekmekdir. Ne istiyoruz ? felâketteki insanlara yardımını etmek... ihtiyaç içindeki zavallılara biraz refah, bir nebze seadet sunmak mı istiyoruz... onların hepsinin felâketine nihayet vermek için çırpınan teşekküllere azami yardımlarımızı yapalım. o cemiyetleri koruyalım. Bu suretle dilencisi olmayan, felâketi kalmayan acıları tükenmiş kudretli bir millet olarak kalır ve yaşarız...

İylilik ruhun faziletini canlandırır. Hayır müesseseleri milletlerin disiplin ve şuurunu isbat eder. (Hilâlahmer) in gün geçtikçe kuvvet kazanması milletimiz için hariçte yapılacak propağandaların en kuvvetlisi en müessiridir.

Hikmet Şevki

GAZATLA MÜLEVVES SULARIN

Semmiyatının İzalesi ⁽¹⁾

Suların semmiyyetinin tasfiye ve izalesi meselesini tetkiki hususunun ameli bir kıymeti haiz olabilmesi için evveleminde bu sularda bulunacak mevaddı muzırremın kabiliyeti inhilâliye derecesinin derecesi kâfiyede bilinmesi ıktiza eder. Binaenaleyh bu hususta icra edilen tecarûp atideki netayici vermiştir.

1 — İki kılорlu sülfür detil (iperit)

Tecrübelerde bunun pek saf bir müstahzarı kullanılmıştır. İperitin suda hal olması hadisesi bunu tacil için maddenin tedricen ilâve ve mayiin tahrik edilmesine rağmen yine pek batı olarak husule gelmiştir. Bu inhilâl esnasında iki kılорlu sülfür detil bir tahavvülü kimyeviyede duçar olmuştur. Bu suretle bi'a tahavvül suda münhal olan iki kılорlu sülfür detil miktarı litrede (60) miligramı tecavüz etmemiş-

tir. Ve bu miktarın fevkinde olarak hal olunmuş olanların kâffesi mayiin derununda bu şekli terkipte bulunmayup ancak bu maddenin münhal bir şekilde tahallül etmiş bir mahsulünden başka bir şey değildir.

Bu tahallül etmiş mahsulât hiç bir vakitte semdar ad edilmemelidir. Bilhassa bu maddede iki kılорlu sülfür detilin deli etli olan muhtık hassasından hiçbir eser yoktur.

O halde suyun binnefis izalei semmiyyet kudret ve hassası sayesinde evvelâ mayi halindeki iki kılорlu sülfür detilin (*meselâ mihaniki bir usulle*) teb'id ve izalesi temin kılındığı takdirde tehallül etmiş olan semmin son bakıyyesi 24 saat bir galeyana kendiliğinden izale olunabilir.

Mevaddı mayianın mihaniki surette izale ve teb'idi için eğer bu nuktar az bir şeyden ibaret ise kısa ve şiddetli bir hareketi anilmerkeziye (*Center fuge*) ye müracaat etmek muvafıktır. Kap derununda bulunan iperit miktarının fazlaca bulunduğu hususatta bunu tersip ve tersih çarelerinin tetkik ve taharrisı icap ederki buda ayrıca şayanı

[1] Romada 22: 27 / 4 / 29 tarihine kadar inikat eden kimya harbine karşı sivil ahalinin muhafaza ve siyaneti hakkındaki beynelmilel ikinci ehli hibre komisyonu tarafından kabul olanay Viyanalı mühendis Karl Laytner (Karl Leitner) in raporu.

tetkik ve mutalâa bir bahs teşkil eder.

2 — Kloropikrin (*chloropicrine*)

Adi derececi hararette bir litre suda 210 — 220 miligram miktarında kloropikrin kabili haldir. İnihilâl hassasına karşı hemen hemen gayrı müteessirdir; fakat kebdî kibritinin [*] tahtı tesirinde kolaylıkla tahallül edebilir. Sudan mayi halindeki kloropikrini mihaniki bir tarikle tefrik ve def ettikten sonra iyi bir hassaî imtisası havi bir kömürden terşih etmekle klor ve pikrinin kâffesi tevkîf olunabilir ?

3 — Fosjen (*le phosgene*)

Fosjen tamamıyla veseri bir surette suda kabili hal olup inhilâli seri ve anidir. Bu suretle bu madde ile mülevves suyun kaynadılması her halde fosjenin tahallülüne kâfi geleceği bedihidir.

Kloro formiyat dö tiriklorometil (*chloroformiate de trichlorometil*)

Bununla mülevves suyun fosjende olduğu gibi adi bir kaynatmakla semden maafiyeti temin olunabilir.

5 — Klor : (*chlore*)

Su, bu gazın havayı nesimi derununda pek az bir miktarda bulunan kısmını bile kuvvetle tesbit ve tevkîf eder. Filiyatta bu gazın hava derunundaki miktarı kesafeti yüzde bir kaç tecavüz etmediği taktirde su tarafından mas olunan klorun derececi kesafeti hiçbir vakit bu suyu semdar kılabilecek bir raddede değildir.

6 — Difenilkloroarsin; difenilaminkloroarsin, (*diphenylchloroarsin, diphenylaminchloroarsine.*)

Hatta saf difenilkloro arsinin su ile uzun süren bir teması ile eğer kullanılan cisim saf ve temizse bunda mevcut arsenikin hiçbir kısmının suya intikaline bais olamaz. Binaen aleyh tasfiye için her şeyden akdem vesaiti mihanikiyye derpiş edilmek icap eder. Kabilhal gayrı saf aksam mevcut bulundugu taktirde bu vesait bilâ tesir kalır ve vesaiti adiyye ile de tasfiye kabil olamaz. Difenilaminkloroarsin için dahi keyfiyyet bu merkezdedir.

HULÂSA

Sarf ve istihlâk edilecek sulardan gazat ile mülevves bulunanlardan hiç biri lâynkile tersip ve terşih edilmeksizin kullanılmamalıdır. Bu tersip ve terşih ten bazı ecsam geçebildiği taktirde bunların bilhassa kalabalık şehirlerde kalettevzi bir tahlili kimyeviden geçirilmesi farzdır. Eger gazatla telvis olunmuş olan sudan hariç ihtiyaca kâfi su mevcutsa bu mülevves suya as'a râğbet göstermiyerek akup gitmesine müsaade etmeli ve yalnız su hazinele riler su yollarını temizlemelidir.

Gazatın bir su kütlesiyle (*yağmur suları ve birikintiler ilah...*) temasa geldiği ahvalde bu suyun kullanılmaması için halkı ikaz ve irşat edecek ilanlar koymalı ve bilaharada bir tahlili kimyeviden geçirilmeksizin sarf ve istihlâkine müsaade olunmamalıdır.

[*] Siyah kökür

GAZATIN TESİRİ TAHTINDA KALMIŞ OLAN MEVADDI GIDAİYYENİN

[*] Tasfiye kabiliyyet ve imkânı hakkında

Beynelmilel Salibiahmer komitesi-nin vuku'bulan arzu ve talebi üzerine zehirlenmiş birhava derununda ka-larak telvis olunmuş mevaddı gıdaıyye-nin tasfiye kabiliyyet ve imkânı hak-kında muhtasarın mülâhazatı atıyeyi arz etmekle müftehirim.

Bu mesele son derece muğlak ve çetin olduğu cihetle zirdeki ma'ruza-tımla bunu hal etmiş olmak iddiasın-da değilim.

Son harbin ceryanında bizzat mez-kur meselenin hususi bir surette te-tebbu ve mutalaasından ziyade mü-levves naintakadan me'kulâtın imrarı esnasındaki muhafazası hususuna mü-teallık teribatın bulunmasına sarfı zihin edilmiş idi; binaen aleyh mazi-de bu hususa dair yapılmış elde hiç bir tedkik ve tecrübe mevcut olmayıp müstakbel içinde daha müphem bir muamma halinde bulunmaktadır. Zira ilerde ne gibi semmiyyat kullanılacağı mechulumuzdur; o halde bugün tabi-at ve havassı mechulumuz olan me-vaddı ızhâr ve imha edebilecek kud-ret ve kabiliyyetde kablettahkik indi

olarak bir miyar bulunması bittabi maddeten ez harici imkândır.

Bununla beraber son harpden alınan tecrübeler istinad ederek mes'eleyi tesbit etmek ve umumi ma-hiyyetden ileri geçmeyen ba'zı neti-celer çıkarmakda mümkündür.

(1) Son harpte kullanılan gazlar (*klor, hamızı kıyanosu, ma' arsinler, etilkarbazollar, ethylcharbazol,*) ilaa-hiri gibi ba'zı istisnalar ber taraf az çok kolaylıkla suda munhal bir hale kona bilen klorlu veya bromlu mah-sulâtdan mürekkep isede bunların gal-yan dereceleri en aşağı dereceden tutda nisbeten en yüksek dereceye kadar (*meselâ phosgene için 80 dere-ce olduğu halde iperit için 212 de-rece*) çıkmaktadır.

İşbu gazatdan ba'zılarının te'siri şedidi hasebile istikbâlde yine bunla-rın kullanılmasına devam edilmesinin ihtimali çokdur. Diğer cihetden harpten sonra mevzuu bahs olan, meselâ levizit gibi mahsulâtı semmiyyenin balâda ta'rif ettiğimiz mahsulâtla aynı ha-vassı cami ve haiz olacakları zan olunmaktadır.

(2) Mahsulâtı mezkurenin me'kulât üzerine tevazzuu ve gazatın massı su-

[*] Romada 22-27 / IV / 29 tarihinde top-lanan komisyon tarafından kabul olunan Bruksel darulfanunu profesörlerinden **Pol Erkülls** in raporu.

retinde veya mayi halinde olduğuna nazaran zerrat halinde damlacıklar şeklinde olacaktır. Yağlı me'kulât ve bilhassa etlerde buharatın mas olunması aglebi ihtimal pek fazla miktara balığ olacaktı; zerrat halinde damlacıklardan ibaret olan televvüste ise bu zerrat mas olunmaksızın me'kulatın yalnız sathına tavazzu etmiş bulunacaklardır ki bu şekil en ziyade sebzelede vakidir; bilfarz un gibi öğütülmüş gıdalara gelince bunlar her iki şekil ve surette telvis olunabileceklerdir.

(3) Bu halde işbu mevaddı semmiyyeyi tahrip için ecza ve mi'yaratı kimyeviye istimaline mesag olamayacağı kendiliğinden bedahet kesb eder; Filvaki bu gibi ahvale karşı keyfemettafak bir ecza ve mi'yarın mevcudiyyeti farz olursa bile bunlardan kısmı a'zanı me'kulâta nahoş bir lezzet vererek gayri kabili isti'mâl bir hale getireceklerinden maeda işbu mevaddı semmiyyenin tabiati ile duçarı tahavvül olmasıda varittir. Binaen aleyh bu zehirli maddelerin def ve ıtrahı için mevaddı gıdaiyyeyi adi derecei hararetden havalandırmakdan ve yahut bunları yüksek bir derecei hararete arz ederek mevcut mevaddı semmiyyeyi tebhîr etmekten ve yahutda suda münhal bir hale koyarak tard ve tahribden başka bir çare tasavvuruna imkân yoktur.

Havalandırmak keyfiyeti sumumun pek tayyar olan eşkalinde hüsnü netice verirsede bu havalandırmak

müddetinin oldukça uzun bir zaman temadi etdirilmesi ve bilaharada sumumun tamamen itrah olunup olunmadığını takdir edecek elde bir vasıta bulunması lazımdır.

Me'kulatın mevaddı semmiyyeyi imtisas etmiş olduğu ahvalde bunun havalandırmak suretile temamile itrahına imkân olmayacağı bedihi olup bu suretle mevcut mevaddı semmiyye miktarının sem teşkil etmiyecek asgari dereceye tenzili kabil isede bilfarz klordan ibaret mevaddı semmiye kullanılmış olduğu takdirde bu me'kulatın pek nahoş bir koku ve lezzet peyda etmesi tabiidir.

Me'kulatın esnayı tabhında işbu sumum zaten hararetin te'sirine maruz bulunacağından mevaddı semmiyyenin yüksek derecei hararete arz ve bittebhîr ıtrahı da düşünüle bilirsede bunun berayı tabh arz edileceği hararet, şekli tabh her ne olursa olsun mahsulatı semmiyyenin tebhîrini mucib olacak derecenin pek dununda kalaacağı, pişmiş me'kulatın daima bir miktar suyu havi bulunması cihetile ma'lumdur.

Suda münhal bir hale koymak keyfiyyetine gelinee bu usul iperit (*Yperite*) ve *monoklordifenilarsin* (*menochlordiphenilarsine*) gibi mahsuller için pek batidir. Bunun için şüpheli eti bazı ahvalde bilfarz sani karboniyyetisud gibi bir kalevi ilave sile saatlerce kaynatmak icap edecek dirki bunun neticesinde istihsal kılı-

nacak mahsulâtı gıdaiyye artık istimalde salih olmayacak bir hale gelir.

Bu harareti mas etmeyip ancak bulaşma suretile televvüs eden mahsulata gelince filhakıka bu gibilerin gerek safi ve gerekse ba'zı mi'yarâtı havi sularla yıkanması suretile hali sabıkına iade ve telafisi kabildir.

Bilhassa iperit ile televvüs etmiş olan sebzelerin gusül ve tathiri ise daha ziyade müşkilât arz eder. Filhakıka arsinlerin derecei semmiyetinin pek az olduğu iddea olunmakta isede ben şahsım itibarile bu fikre iştirak edemem.

Bilfarz un gibi gerek mas gerekse bulaşma gibi her iki suretle birden televvüs etmiş olan mahsulâta gelince bu gibilerin tasfiye ve hali aslisine iadesi pek müteassirdir. İperitli unla yapılacak ekmeklerin esmayi tabında bundan tecerrüt edeceği düşünülebilir. İlerde bir ekmekçi fırınının derecei harareti ekmekte bulunan suyun kâffesini tebhire kâfi gelmiyeceğine binaen iperitide temâmile tard edemez. Bu kısa maruzat gazata maruz kalmış me'kulâtın tasfiye ve hali aslisine ırcı keyfiyyetinin pek şüpheli olduğunu göstermeye kâfidir. Bundan başka kullanılacak gazatın ne gibi şeyler olacağı hakkındaki vukufsuzluğumuz, ve ne cinsden bir semdar cisininle uğraşmak mecburiyyetinde olduğumuzu kâfi derecede vuzuh ve sıhhatle meydana koyacak bir miyarın mefkudiyyeti karşısında zannımca en ibtidai bir eseri ihtiyat ve tedbir bu gibi semdar

gazatle mülevves mekulâtın tasfiye ve telâfisine asla teşebbüs edilmemesini amirdir. Fakat mekulâtın bu suretle tasfiye ve telâfisi kabil olmasa dahi bu baptaki mesaimizin, işbu gazatın sureti tahrip ve imhasının tedkikine ve muhtelif mevaddı gıdaiyye derununda en az bir mükdarda dahi olsa istimalden sarfınazar etmek üzere mevcudiyetini keşf ve ihsas ettirecek vesaitin taharrisine sarf ve tevcihi münasipdir.

Binaenaleyh büyük şehirler belediyye kimyahanelerinin harp kimyası semmiyatını alâka ile takib ederek bunların evsaf ve sureti keşf ve taharrisine ke-bi vukuf etmeleri icab etmektedir.

Bu suretle bir şehrin gerek gazatı havi obüsler ve gerekse semdar mahsulâtı hamil hava torpillerile bombardıman halinde kullanılan mahsulâtın cins ve nevinin mümükün olduğu kadar az bir zaman zarfında ve kemali sıhhatle ta'yini ile şüpheli me'kulâtın tahtı memnuıyyete alınmasını te'min edecek vazifedar bir heyet teşkili lâzım gelir.

Binaberin mesele ayrı ayrı mevzuu bahs edilmelidir. Zannımca mekulâtın semdar gazat ile televvüs etmemesi için ne gibi tedabir ittehası lâzım geleceğinin mülâhaza edilmesi suretile meselenin halli daha kolaydır; zira bu hususun temini için usulen mekulâtın bu gibi mevad ile bulaşık bir havai nesiminin duhul ve temasına müsait

olmayan bir yerde muhafazası temini maksada kifayet edecektir. Her nekad mezbahalar için meselenin halli daha ziyade müşkilât arz edeceği aşikâr isede şehirlerdeki mekulât antrepolarının usulü muhafazasının daha şimdiden tetkik edilmesi icap eder ki bu cihetide müctemian muhafaza usulü hakkında ittihazı lâzımgelen tedabirin tafsilât ve mevzuuna temas eder bir keyfiyyet olup mekulâtın hıfz edileceği mahallerin müctemian iltica edilecek yerler gibi aynı ihzarat ve tertibat ile mücehhez bulunması lâzımdır.

Bu meyanda mekulâtın nakil ve tevzii hakkında ittihazı lâzımgelen tedabirin düşünülmeside icap eder. Mekulâtın küçük miktarda hıfz ve nakli için süzgeçlerle mücehhez ve gayri kabili nüfuz sandıklar tasavvur ve inşası güç bir şey olmasa gerektir. Bu gibi vaziyeler elyevm bazı hububat için ticarete tatbik ve istimâl olunmaktadır.

HÜLÂSA

(1) kullanılması ihtimal dahilinde olan semmiyyatın tabiat ve ecnası bilinemiyeceğinden dolayı semdar gazat ile bulaşık mevaddı gıdaiyyenin sureti tasfiye ve telâfisi hakkında bir takım usul ve kavaid serdine imkan mütasavver değildir.

(2) bu tasfiye ve telâfiden ise mevaddı gıdaiyyenin muhafazası ve nakl ve tevzii esnasında ittihazı lâzımgelen tedabirin tetkik ve mütalâası daha müreccahtır. [*]

[*] Bundan mada canlı hayvanattan semdar gazatla tesemmüm edenlerin derhal zebb edilerek istimâl ve sarf edilmesi caiz olup olmadığı meseleside cayı tetkik ve mütalâadır. Umumiyyetle hangi cins sümuma karşı olduğu malum olmadıkça böyle bir şeyin cevaz ve imkânına hüküm etmek kabil olamaz. bir çok ahvalde bu gibi mevaddı gıdaiyyenin ancak "bazı ahşâ ve aza atılmak şartile mütebakisinin sarf ve istimali caiz olabilir.

Tercüme eden
Dr. Ali Osman

Gazat ve buharatı tadil edecek mevaddı kimyeviyyei müdahharenin

İLTİCA MAHALLERİ DERUNUNDA

Hıfzına ait tedabiri lâzıme^[*]

Kuvvetli gazatın te'sirâtı muzırmasını tadile mahsus mevaddın başlıcaları şunlardır:

Kılorun tesirâtını tadil için: iposülfıt dö sud (hyposulfıt de soud) ve bunlar tam bir muaddil olmadıkları cihetle muavin madde olarakta emlah ve fahmıyyeti kaleviler ile kalevi mahlüller.

Fosjenin tesirâtını tadil için: kaleviyyat, amonyak, mahlul kaleviler ve soda.

Kıloroformiyat (cloroformiate) ve kıloropikrinler (chloropicrine) için ise, kebdi kiprit ^[**] mahlulü kalevisi.

İperitin hümziyyetini tadil için:

[*] 22 : 27 / 4 / 29 tarihleri arasında kimya harbine karşı ahalinin muhafazası için Romada inikat eden ikinci beynelmilet ehli hibere komisyonunda kabul edilmiş olan Çekoslovakya Saliliahmer cemiyetinin raporu.

[**] Bir nevi' siyah kükürt.

kılorü kils (mümkün olduğu kadar yabis) ve permanganat (permanganate)

Sureti idhar: işbu mevaddı muaddilenin kısmı azamı imal olundukları fabrika ambalajlariyle bittabi' bozuk olmamak şartile, olduğu gibi yerleştirilip hıfzolunurlar.

Fakat gayrı muntazır mehalike karşı istimal için hazır ve amade olmadığı cihetle bu sureti idhar mukayyet ve makbul değildir.

Eğer bunların bir az zaman sonra kullanılmasını icap ettirecek ahval melhuz ise bunlardan bir kısmına mahlul haline koymak müreccahtır. Maa-mafih bu gibi mevaddın itharına lâzımı gelen vazıyyeler mühaccem olup geniş mağazalara lüzum göstereceği de düşünölmelidir.

Tercüme eden
Dr. Ali Osman

Gaz musabini için imdat kolları teşkili^[*]

1928 senesi Kânunu sanisinde Beynelmîl Salibiahmer komitesi tarafından celp ve davet edilmiş olan Bürüksel birinci Beynelmîl ehli libre komisyonunun mukarreratına ittibaen Leh Salibiahmeri ilk imdat kolları namı tahtında bir takım imdat kolları teşkili ve bunların ta'lim ve terbiyesine ve lâzımgelen vesaiti imdadiyye ile tehlizine iptidar etti.

Leh Salibiahmeri bu kolların teşkilât ve ta'lim ve terbiyesinde yalnız kimya harbi beliyesine karşı ilk imdatta bulunabilmeyi değil, bunları bilcümle kazalarla mesaip ve afatı tabiiyyeye karşı ilk imdatta bulunabilecek bir kudret ve ehliyyette yetiştirmeyi istihdaf etti.

Leh Salibiahmerinin bu noktai nazarı kabulüne saik olan sebep Beynelmîl Salibiahmer komitesile Salibiahmerler cemiyeti ittihadıyyesinin idaresi tahtında bulunan bilcümle Salibiahmerler teşkilâtının sarfedecekleri mesainin 17 haziran 1925 Cineve ahitnamesine tevfikân kimya harbini

men' ve takbih hususunda en iyi neticeler vereceği kanaatile beraber aynı zamanda gaz mesabinine ilk imdada memur kolların hüsnü suretle talim ve terbiyeleri için evvel emirde bu kollar efradının bir malumatı umumiyeye iktisap eylemeleri lazım ve kanaatidir.

Cemiyeti akvam azasından olan bir çok hükümetler tarafın'an tasdik ve kabulünden beri Milli Salibiahmerler teşkilâtlarından bir çoklarının mensup oldukları hükümetler tarafından bundan mütevellit taahhüdâtın ifasına memur edilmiş clacakları bedihidir. Leh Salibiahmeri bu hususta uhdesine terettüp eden ve bilhassa senatör Ciraolo nun lâyihasında musarrahan zikrolunmuş olan vazifei insaniyyeyi tamamen idrak ettiğini irae ve ispat zımında neşrettiği risalede Salibiahmer imdat kollarına terettüp eden her iki vazifeyi birden esas i'tibarile hal ve fasl etmiştir.

Binaenaleyh Leh Salibiahmeri tarafından vücuda getirilen imdat kollarının vazifesi hem ahvali adiyede zuhura gelecek mesaip ve felâketlere karşı muavenette bulunmak ve hem de aynı zamanda vesaiti kimyeviyyei harbiyenin helâk edici tesiratına maruz kalacak biçaregâne ilk imdadı yetiştirmek emniyesinden ibarettir.

[*] Leh Salibiahmeri doktor Zaklinski'nin sivil ahalinin kimya harbine karşı muhafazası için Romada inikat eden ikinci Beynelmîl ehli libre komisyonu tarafından kabul olunan raporun tercümesidir.

Maatteessüf cihan harbindeki mü-
essif tecrübeler vesaiti kimyeviyyei
harbiyenin sebebiyet verdiği afatın, uz-
viyyetin az çok mühlük bir afeti ola-
rak ad ve kabul edilmesinin lüzum ve
zaruri olduğunu ispat ve irac etmiştir.
Bununla beraber bu kabil afata ancak
harp zamanlarında tesadüf olunabile-
ceğinden ve sulhu müsalemetin hüsnü
muhafazası sayesinde bunun da serze-
dei zuhur olmasına imkân bulunama-
dığından bu nevi afatın a'razı yalnız
esbap ve tedavisine pek az aşına olan-
larca değil umumiyetle mütehassısların-
ca da pek az malumdur.

Binaberin Leh Salibiahmeri imdat
kollarının ta'lim ve terbiye ve ihzar-
ları için herveçhi ati esasata tevfiği
hareket icap etmiştir. Vesaiti kimye-
viyyenin sebebiyyet vereceği afata
karşı imdat ve muavenette bulunması
lüzimgelen kolların bu afatın enva'
ve a'razına dair umumi bir malûmatı
haiz olmaları zarurtdır. Gaz mesabini-
ne vukubulabilecek ilk imdat ve mua-
venetin bunların gayrı muvafık bir
tedavi ile ahvallerini vahim kılmaktan
biliç inap bir an evvel uzuv ve ensicei
meufu zedelemeyecek en münasip bir
vasıtai nakliyye ile mümkün mertebe
sûratle mütehassıs bir hekimin yedi
ihtimamına tevdi gibi pek basit bir
tedbire münhasır kalmalıdır.

Biz imdat kollarımızı kendi usulü-
müzle ta'lim ve tedris etmekle beraber
bu husus için fikren ve bedenlen iyi
yetişmiş olanları intihaba i'tina ediyö-
ruz. Zira gaz musaplarına karşı Salibi-

ahmer işaretinin himayesi altında lâ-
zimgelen muaveneti asilâneyi ifa ede-
cek olanlar behemehal defatla, mülev-
ves bir havayı nesimi dahiline, girmek
ve bir müddet bulunmak mecburiye-
tinde kalacaklarından bizzat bu vesai-
ti kimyeviyyenin tesiratından kendile-
rini kâfi derecede vikaye edebilmeleri
lâzımdır.

Mumaileyhim bu gibi vezaipte uhte-
lerine terettüp eden bileümle hıde-
matın ifası için bir gaz maskesini ha-
milen bir tecrit cihazı veya muhafaza
kisvesi derununda çalışmak mecburiye-
tinde bulunduklarından böyle bir şerait
tahtında ifayı vazife edecek kimselerin
yalnız kalp ve reelerile adalâtının mü-
keminel bir halde olması kâfi olmayup
fakat aynı zamanda bu gayri müsait
şerait tahtında faideli bir iş görebilme-
leri için bir kuvvei mümeyyize ve ferasete
sahip ve irade ve asaplarına hakim ol-
maları lazımkeleceği taktir ve teslim
olunur. İşte bunun içindirki imdat
kollarını teşkil edecek eşhasın intiha-
bında fazla bir dikkat ve itina ve müş-
kilpesentlikle hareket ederek bu husus-
taki talimü tedris kurslarına devam
eden bir çok kimseler meyanından an-
cak halâda zikr ettiğimiz iki evsaf ve
şeraiti haiz olanları seçmekteyiz.

Leh Salibiahmerine mahsus imdat
kollarını teşkili için hazırladığımız
talimü tedris pirogram hulâsasını arz
ederken bu tedrisatın üç de ece üzeri-
rine mürettep olduğunuda ilâve etme-
liyiz.

Birinci derecedeki Tedrisat

Dun bir derecede olan birinci derecedeki tedrisat imdat ve muavenet hakkındaki kavaidi umumiyye ile beraber muharbe gazleri ve bunların tesirâtı ile yapılması lâzımgelen muaveneti iptidaiyyenin tatbiki hakkında malumatı muhtasara tedrisatını ihtiva etmektedir. Bu muhtasar pirogram kolların bilcümle efradının esas tedrisatını teşkil eder. Bu derslerin hitamında kollar efradı imtihan edilir ve bu imtihanda mumaileyhimin zekâ ve istidatları derecei teallüm ve müktesibatları ile kudreti bedeniyeleri takdir ve tayin olunur.

Nazarı tedrisat esnasında müdavi-minin bu husustaki mahareti bedeniyelerinin anlaşılması için ameli mümareseler ve gösterişler yapılır. Şakirdanın her bir husustaki evsafının bu yolda temyiz ve istifası neticesinde imdat kollarını teşkil için matlup havassı cami olmadıklarından dolayı bunlar meyanında bir kısmı red olunarak imtihana kabul edilmez ; sayıyı kabul görülenler ise yetişmiş sayılacaklarından muhtelif imdat kollarına idhal olunur (her kol altışardan üç kısma ayrılmış on sekiz neferden ibarettir) bu suretle ikinci derecei tedrisata efrattan en zeki olanlarla cismen en iyi mücehhez bulunanlar kabul edilmiş bulunur.

İkinci derecedeki Tedrisat

İkinci derecei tedrisat pirogramı mecruhine yapılacak imdat ve muave-

netin ne şekil ve surette olacağı hakkında tedrisat, talimile beraber muharebe gazları hakkında daha vasi malumatı ihtiva etmektedir. Bu derslere (muallim muavinlerine mahsus dersler) namı verilmektedir. Bu tedrisat nihayetinde muallim muavinini namzetleri bir imtihana tabi tutulmakta olup heyeti imtihaniyye tarafından mumaileyhimin derecei ehliyet ve kıfayetleri iyice haddei tetkikten geçirildikten sonra bunlardan en müstait olanlarına imdat kolu amirliği rüt esi tevcil ve bu rütbeyeye mahsus Salibiahmer işareti tevdi olunur. Mumaileyhimin iktisap ettikleri işbu rütbe kendilerine imdat kollarının mesaisini sevk ve idare ve onları birinci derecedeki tedrisat programına tevfikân yetiştirmek hakkını bahş eder. Bu tedrisatda bulunupta imtihan neticesinde müktesibatları daha dun bir derecede olduğu tebeyyün edenler ise ya bu kol amir ve kumandanlarına muavin olarak verilir ve yahutta müfrezelere amir intihap edilir.

Birinci ve ikinci derecedeki tedrisat mahalli komiteler ve Leh Salibiahmeri şubelerince herveçhi ati tarzda icra kılınır.

Salibiahmer şubeleri yalnız muallim muavinlerine malik olduklarından bulundukları mevkilerde usulen yalnız kol efradını birinci derecedeki tedrisat programı dahilinde yetiştirirler. Salibiahmer mahalli komitelerine gelince bunlar bulundukları mevkide muallim muavinini yetiştirmek salahiyyetini haizdirler.

Üçüncü derecedeki tedrisat

Üçüncü derecedeki tedrisat baş muallim yetiştirmeğe mahsus derslerden terekküp eder. İmdat ve muavenet şekil ve sureti hakkındaki malumatı umumiye sahasında daha ziyade bir vusât ve şumulü haiz olan işbu dersler aynı zamanda gaz musabibine edilecek imdat ve muavenet şekli hakkında hususi dersleride muhtevidir. Bu dersler *Varşova* da merkezi idare tarafından tertip ve idare olunur.

Salibiahmer mahalli komiteleri ikinci derecedeki tedrisat talebelerinin şeraiti lâzimeyi haiz olanlarından bil ihtihap buraya lâzım gelen baş muallim namzetlerini izam ederler. Merkezi idare tarafından tertip ve irae kılınan hususi dersler neticesinde beş muallim namzetleri imtihan edilerek bu imtihanı şayanı memnuniyet bir surette verebilenlere (Leh Salibiahmer Baş muallimi) unvanı verilir. Ve kendilerine buna ait Salibiahmer işareti tevdi' olunur. *Varşova* da merkezi idare tarafından teşkil kılınmış olan işbu dersler Salibiahmer Mahalli komitelerine hem muallim muavini yetiştirmek için icap eden teşkilâtta bulunmaya ve tedris etmeğe her noktai nazar'dan salâhiyetli ve hemde mülhakattan her hangi bir mahallin Salibiahmer şubesinde bu şube vasıtasile imdat kolları azalmanın hüsnü teskiline nezaret etmek gayesine matufdur.

Leh Salibiahmerinin uhdesine terettüp eden vezaifin hüsnü ifa ve edası

zımında takip ettiği balâda mezkûr mesai Salibiahmer tarafından neşr olunan usul ve kavait ile efkârın tatbik ve inkişafından ibarettir.

Alâkadarının nazarı dikkatini bu risale üzerine celp etmekliğimizin esbabı bu risalenin maruz üç derece tedrisatın mufasssal pırogramını ihtiva etmesinden münbaisdir'

Leh Salibiahmerinin mesai ve teşebbüsâtı hakkında rapor taktimine davet olunmak Şerefine nail olduğumuzdan dolayı heyeti celileden programımızın ve bu baptaki mesai ve teşebbüsâtımızın tenkit ve takdirinden başka matlubumuz olmadığını arz ile iktifa ederiz. Teşkilâtımız millî Salibiahmer teşkilâtlarının en genç ve müptedisini teşkil ettiğinden dolayı bu tenkitte hakkımızda müsamahakârane davranılacağı ümidindeyiz. Leh Salibiahmeri bu güne kadar olan mesaisinin pek acizane olduğunu teslim ve itirafdan çekinmez. Hakkımızda gösterilecek bu müsamahaya itimaden umumun hayrû nef'ine ait mesaiye iştirâkdan farîğ olmıyarak taktim ettiğimiz raporun daha ziyade ihtisası dairesinde bir program vücade getirilmesine hizmet edeceği emniyesile bir fikri insani namına çalışan cemiyetimiz hakkında beynelmilel ehli hibre komisyon azayı kiramının salâhiyetdarane ve ihtisaskârane nasayih ve ihtaratını isticlâp ve temenni ederiz ve her şeyden evvel imdat kollarının teşkil ve techizine müteallik malzemei sıhhiye hususunda daha amelî ve kabili tatbik veche (directif) irae etmelerini talep ederiz.

Tercüme eden :
Dr. Ali Osman

Muallim kadroları vücuda getirilmesi^[1]

Beynelmîl ehli hibre komisyonu 1928 şubatında *Bürüksel* deki içtimai esnasında muhtelif memleketlerle hükümeti mahalliye azaları ve alâ-kadarcemiyetler murahasalarından mürekkep muhtelit milli komisyonlar teşkili hakkında bir karar ittihaz etmişti.

Bu komisyanlar diğer vazâif meyanında başlıca kimya harbi esnasında ve gerekse diğer mesaip ve afata karşı sivil ehaliyi itaat ve intizama alıştırmak vazifesil mükellef olacaklar ve bu suretle bilhassa bu silâhın istimaline maruz kalacak olan halkın duçar olacağı havf ve heras yüzünden husule gelecek kargaşalığa karşı müessir bir çare bulacaklardır.

Bu maksadın istihsali ise ancak halka bu bapta maruz olduğu mehalikle beraber buna karşı olan müessir müdafaa ve halâs çarelerini irae etmekle kabil olabileceğinden ahalinin avamı sulhta bu hususa karşı talim ve terbiye edilerek ihzar kılınması icap edeceği tabiidir.

Büyük harp esnasında İngiltere, Fransa, Alamanya, İtalya, Avusturya, Belçika gibi muhasım hükümetlerden bazıları bütün mücadele müddetince

[1] mezkûr komisynda Leh Murahhası kimyaker mühendis Berjerin bu husus dair olan ve komisyonca kabul olunan raporun tercemesidir.

kimya harbi usullerile kesbi ünsiyyet etmek imkânına nail olarak yalnız seferber ordularını değil harp muntakasında bulunan ahaliyede gazata karşı müdafaa vesaitini talim ve tedris etmek mecburiyetinde kalmışlardı. Binaenaleyh bu memleketler ahalişi meyanında gazata karşı müdafaa usullerine aşına mühim bir yekûn teşkil edecek bir hayli kimse vardır. Bu halde gazata karşı müdafaa usullerinin talim ve tedrisi meselesi bu memleketler sivil ahalişi tarafından Lehistan ahalişi gibi kimya harbinin tesiratına daha az maruz kalanlardan ve yahutta İsviçre Danimarka Holanda ve İspanya ilaahırı gibi büsbütün bigâne olanlardan daha kolay anlaşılacak ve daha az müşkülata maruz bulunacaktır.

Zikri sebkât eden ilk memleketler bu hususa mahsus muallim kadrolarının teşkilâtında dahi keza daha az müşkülâtla karşılaşacaklardır.

Gazata karşı müdafaa vesaitinin taliminin bütün kütlei nasa teşmili mecburiyeti kabul olunduğu taktirde bu memleketler sekenesinin biri tekilâta malik ve diğeri teşkilâtan mahrum olmak üzere iki sınıfa tefrik zarureti hasıl olur.

Teşkilâta malik ahalinin talim ve tedrisinin bu gibi teşkilattan mahrum

olanlara nisbetle daha sehil olacağı aşikârdır. Bir teşkilâta sahip ahalden bahs etmekle hükûmetin mühtelif ve zaif ve şuabatı idariyyesile şimendifer posta memurlarını belediye ve ya hususi teşkilâtlara mensup itfaiyye ef-radile menafii umumiyeye ait mües-sisat memurini, polisleri, idman ce-miyetleri azaları, esnaf senedikaları büyük müessesatı snaiye memurini gibi kimseleri murad etmekteyiz.

Bir memleketin mecmuu ah lisi nazarı ehemmiyete alındığı takdirde bunlar meyanında talebe teşkilâtı yani ilk ve orta tedrisat mekteplerile mes-lek mektepleri talebeleri teşkilâtı diğer teşkilâtın kâffesinden daha kuvvetli olup müruru zamanla mektepler, şu-unun icap ve icbarı neticesi olarak, bir memleket ahalisinin gazata karşı mü-dafaa vesaitinin yegâne talim ve terbi-ye merkezini teşkil edeceklerdir. Her halde hali hazırda pek mühim olan işbu mesele evvel emirde balâda mez-kür teşkilâta dahil bulunanların ve ba-dehu imkân dahilinde tedricen teşki-lâtsiz olan ahalinin diğer aksamının taim ve terbiyelerini icap ettirmek-tedir.

Bürüksel kongresının ittihaz ettiği mukarrerat mucibince ahalinin talim ve tedrisinden murad kendilerine kim-ya harbinin ne olduğu, ve gazata kar-şı vesaiti müdafaanın nelerden ibaret bulunduğunu ve bunların müfit olması için ne tarzda kullanılması lâzımgeldi-ği hakkında esash malumat vermekten ibarettir. Bu mesele ancak muazzam

halk kütlesine mahsus bir yeknesak tedrisat programı kabul olunduğu tak-dirdir esash bir tarzı halle iktiran edebilir.

Bizim reyimize kalırsa ancak iyi yetiştirilmiş muallimlerden müşekkel kadroların teşkili maksadile vücuda getirilecek muayyen ve şeraiti mahal-liyyeye bihakkın muvafık ve uygun bir teşkilât sayesinde bu gayenin müsmir bir surette husulü mümkün olabilir. Burada şunu ihtar etmek mecburiyetindeyiz ki beynelmilel ehli hibre komisyonuna taktim edilmiş olan imdat kolları yetiştirilmesine dair lâyihamın icra ve tatbiki Leh Sa-libiahmer cemiyeti şubeleri vasıtasile sahai filhiyyata vaz' olunmuşsada sivil ahalinin bu talim terbiye i için bu ne-viden hiç bir teşkilâta malik bulun-mamakdayız, ve bugüne kadar bu sa-hada ibraz olunan mesai ve faaliyet-lerde ancak devamsız ve mütekattî teşebbüslerden ibaret bulunmaktadır.

Zirde arz edilen muallimler kadro-su teşkilâtı lâyihası sırf nazarı bir mahiyette olup şimdilik bunun kat'i olarak mevkii icra ve tatbika konula-bilip konulamıyacağını ve konulmadığı takdirde ne şekil ve suret iktisap ede-ceğini kestirmek müşküldür. Beyan ettiğimiz veçhile bu mühim mes'eledenin halli muhtelit milli komisyona tevdi kılınmak icap etmektedir. Hükûmetin nüfuz ve müzaheretine mazhar olarak müstakil ve muhtar bir vaziyette bu-lunacak olan bu komisyonlardır ki ga-zata karşı müdafaa vesaiti hakkında

bir memleket halkının derecesi vukuf ve malumatından mesuldurlar.

Leh hükûmetine ait muhtelit milli komisyon gazata karşı müdafaa vesaitinin talim ve tedrisi hususunda azasından bir kısmının mensup olduğu müdafaaî havaiyye ve gaziyye cemiyeti ittihadiyesi gibi bir takım ictimai müesseselerden pek alâ istifade edebilir. Bu suretle müdafaaî havaiyye ve gaziyye cemiyeti ittihadiyesi bu talim ve tedris meselesinde muhtelit milli komisyonun bir nevi kuvvei icraiyesi makamında bulunmuş olacaktır. Hakkı cıra iazalarını ise baş muallimler heyeti ile bu maksatla teşkil edilecek mahalli muallimler heyeti teşkil edecektir. Gazata karşı müdafaa meselesinde birinci derecede muallim ve aynı zamanda mahalli hükûmetler nezdinde bir nevi müşavir sıfatile bulunacak olan bu zatlar muhtelif nevahinin talim ve tedrisini sevk ve idare edecekleri cihetle kemali dikkat ve ihtimamla intihap edilmelidir.

Bu hususta icap eden mesleki evsaf ve malumattan ziyade muallim namzetlerinin aynı zamanda teşkilât hususunda büyük bir kifayet ve pedagoji hususunda da mahareti mahsusa sahibi olmaları ve bundan başkaca da bir propagandayı mahirane bir surette sevk ve idare edebilmeleri muktezıdır.

Birinci derecedeki muallimler (*mülhakat muallimleri*) yalnız gazat ve tayyarelere karşı değil müctemian dahi müdafaa usul ve kavaidine esaslı bir surette vakıf bulunmalıdırlar; bu cihete

bilhassa dikkat ve itina olunmak gerektir.

Balâdaki serdiyattan anlaşılacağı üzere vazife itibarile pek ağır bir mesuliyeti haiz olan birinci derecedeki muallimlerin pek dikkat ve itinalı bir tahsil görmeleri lüzumu tezahur eder. Bunlar, teşkilâtı muhtelit komisyonun heyeti icraiyesi tarafından tertip edilecek olan muallimler kursunun en yüksek mertebesine kadar talim ve tedris görmeli ve programları bilcümle teferruatile beraber gazat ve teyyarelere karşı müdafaa usullerinin heyeti mecmuasını ihtiva etmelidir.

Birinci derecedeki muallimler kursunun vezaifinden biride şeraiti mahalliyeye göre az çok vasi bir muallim muavini yani ikinci derecedeki muallimler kadrosu ihzar etmek olup bunlar teşkilât itibarile mülhakat muallimlerine tabi bulunurlar. Sahai mesailerı büyük şehirlerle vasati bir derece ve ehemmiyette bulunan şehirlere ve bir de sanayi merkezlerine ilaahırhı... Münhasır olacak olan ikinci derecedeki muallimler için şüphesiz birinci derecedeki muallimlerinkinden daha az malumatı havi kurslar tertip edilmek lâzım gelir. Herhalde ikinci derecedeki muallimlerin talim ve tedrisleri mumaileyhimin kendi vazifeleri olan muallimlikten manda aynı zamanda birinci derecedeki muallimlerin makamında bulunacakları itibarile bunlar tarafından ittihaz kılınmış olan bilcümle tertibat ve muamelâtı icra ve tedvir edebilmeleri icap ettiğinden, oldukça esaslı

olmalıdır. Usulen ikinci derecedeki muallimlerin tedrisatı, mahalli komitelerin bulundukları, yerlerde icra edilmek icap eder.

Bu derslerin itasma teşebbüs edildiği esnada muhtelit komisyon heyeti icraiyesi tarafından, icap eden programın tanzimi, kütübü dersiyenin tedariki ve hini hacette tedrisatta bulunacak muallimlerin intihap ve celbi hususlarında elden geldiği kadar muavenet ve muzaheret edilmek lazımdır. Mahallinde tedrisat yapılması tamamen gayri mümkün olduğu halatı istisnaiyede bunun idarei merkeziyede küşadına teşebbüs olunabilir.

İkinci derecedeki tedrisatta bilhassa yesaiti kimyeviyei harbiyenin tadili, mesakin, melbusat ve her nevi eşyanın tathiri usullerinin öğretilmesine fevkalade dikkat ve itina olunmalıdır. Bu sınıfta yetiyecek olan muallim ve mürebbiler gazat ve tayyarelerin mevcudiyet ve vurudunu ihbar eden bilcümle imdat ve tehlike işaretlerine t mamile vakıf ve agâh olmalı, ve aynı zamanda mesakin ve imalathaneler derununda gazat ve tayyarelere karşı ilticagâh olmağa müsait yerleri bu vazifeyi ifa edebilecek surette tertip ve ihzar edebilmek kudretini haiz bulunmalıdırlar.

Bundan maada bu sınıf muallimlerin tedrisat programı aynı zamanda gazata karşı müdafaada kullanılan alât ve ehhizenin hüsnü muhafazasına ait usul ve kavaât ile bozuk olup olmadığını anlatabilecek ve bu takdirde eline geçirebildiği vesaitle bunları tamir edecek malumatı da ihtiva etmelidir.

İkinci derecedeki muallimler bulundukları mevkiin erkânı tedrisiyesi ve teşkilatı içtimaiye ve sunaiyyesile sıkı bir surette teşriki mesaide bulunurlar.

Ekseri ahvalde ikinci derecedeki muallimlik namzetleri şeraiti lazımeyle haiz olmak şartile heyeti itfaiye me-murini meyanından intihap olunurlar.

İkinci derecedeki muallimler seke-nei mahalliyyeden intihap edilecek olan üçüncü derecedeki muallim namzetlerine tedrisatı iptidaiyede bulunurlar. Talim ve tedris programı bu derecenin ehemmiyetine göre tedricen amelileştirilir ve müddeti devamları da nisbeten kısaltılır.

Hizmeti muvazzafai askeriye ile vazifedar olmadıkları itibarile üçüncü derecedeki muallimler için kadınlardan istifade olunabilir. Üçüncü derecedeki muallimlerin yetiştirilmesine mütaallik program büyük halk kütlesinin talim ve tenvirinden maada tathir kollarının sevk ve idaresini öğretmeyi de istihdaf etmelidir. Leh Salibiahmeri imdat kollarındaki muallim muavinlerinin intihabında olduğu veçhile bu vazifeyi ifaya namzet olanlarında ahali mahalliyyenin en zeki ve ferasetli olanlarından intihap ve ahz edilmesi lazımdır. Bu teşkilât heyeti umuniyesinin miktar ve efradının ücret ve muhassasatından bahse lüzum görmiyerek (*bu cihet miralay Toman - Thomann - ın bu hususa dair raporu mevzuuna dahil olduğundan*) bu heyeti talimiyyenin mücehhez bulunması iktiza eden malzeme ve tec-hizatın itfaiye müfrezelerinin bulunduk-

ları mahallere vaz ve muhafaza olunmaları münasip olacağı beyanile iktifa ederim.

Arz ettiğimiz heyeti talimiye kadrolarının teşkilat ve yetiştirilmelerine mûtaallik program halkın talim ve tenvirini istihdaf ettiği halde bu husustaki vukuf ve tecarübün fıkdanından dolayı ihmali nakabili içtinap birçok nevakıs ve boşluklarla malul olduğunu teslimden çekinmeyiz.

Mamafih havi olduğu bu nevakıs ve

boşluklarına rağmen bunu beynelmilel ehli hibre komisyonu gibi en ziyade selâhiyettar bir heyetin huzuruna arz ile burada bulunup gazat ve tayyarelere karşı müdafaa mesailinde bizden daha tecrübedide olan milletlerin mürahhasları tarafından bu hususa dair vukubulacak münakaşeler sayesinde yapılacak bir çok tashihat ve ilavelerle bu boşluk ve noksanların ikmal ve imla olunacağı ümidi kavisindeyiz.

İstanbulun en ciddi mecmualarından

“Muhit,,

Refikimizin faydalı yazılarını ehemmiyetle okuyunuz

Sivil Ahaliye

KONFERANSLAR, İLÂNLAR, RİSALELER VE FİLİMLER

VASITASILE

Kimya harbine karşı muhafaza vesaiti hakkında verilecek malûmat^[1]

Son harpten beri muharebe gazle-rile iştiğal eden bilcümle müellifler kimya harbinin muhasamatı müstakbe-lede yalnız mühim bir vazife icra et-mekle kalmayıp belki de neticei kat-iyeyi istihsale hadim clacağı şüphesiz olduğunda müttehidülreydirler. Her mesele gibi burada da bu silâhın men edilmemesinden dolayı nefret göstermek ve bu dehşetli tehlide karşı elden gel-diği kadar kendimizi sıyanet etmek ça-relerine tevessül etmiyerek boş yere vakit geçirmek büyük bir cinayettir. Fakat kimya harbi muhakkak addedil-diği taktirde bundanda bu silahın isti-mali yalnız hasım ordularına inhisar et-meyip büyük şehirlerle büyük merkezi snaiyelerdeki müdafaasız halkada teş-mil edileceği meslesi tehdâdüs eder.

Fimabait mevaddı infilakiye ve ga-zatın düşmana nakl ve isali yalnız top-lara inhisar etmeyüp bunlar pek çok ve

(1) 32 : 27 nisan 1929 da Romada inikat oden ikinci beynelmilel ehlî hibre komisyonu tarafından kimya harbine karşı sivil ahalinin muhafaza ve sıyaneti hakkında kabul olunmuş olan raporlardan Fransız Tıp Cemiyeti azasın-d n müfettişi umumi Jeneral doktor Siyör — Sleur nn raporu.

külliyetli bir miktarda olarak tayyareler vasıtasile muhasım millet arazisine ta-şınacak ve sivil ahaliyi kütle halinde katl ve helâk edecektir.

Filhakika tayyare vasıtasile düşma-nın hattı müdafaası fevkinden bilmü-rur halkın kuvvei maneviyesi ve mem-leketin mahsulâtı harbiyesi gibi düş-manın en can alınacak noktalarına ve bizzat kuvvei idariyesine hücum ve taarruz edilebilecektir.

Bu şekilde alelgafle baskına ugra-yarak yalnız mal ve mülkünü zayi etmekle kalmayıp cümleten helâk olmak tehlikesine ma'ruz bulunan ve yahut böyle bir taaruza uğramak teh-like ve vahimesile umumiyetle şehri terk edip kırlara kaçarak ormanlara ve dağlara iltica eden bir halkın du-çar olacağı havfû herasi ve çılgınlığın derecesini bir kerre takdir ediniz.

Binaen aleyh yeni müelliflerden birinin beyan etdiği vechile bu yeni usulü harpte sayanı istikrah ve deh-şet olan cihet bilnefis gazatın yeni bir aleti harp olarak istimalinde de-ğil ancak harpde ki maksat ve gaye de

husule getirdiği fark ve tebeddülüdür keza bilhassa mütehassıs ve selâhiyyetdar olan ba'zı kimyakerler tarafından beyan ve işaa olunduguna göre harbi umumi nihayetindeki mevcut maskelerin o vakitden beri keşf ve ihtira edilmiş olan bir takım yeni gazata karşı insanı muhafaza ve mudafaaya gayri kâfi olduğu fikride şayanı teemmüldür.

Ve hakeza müneffit ya'ni yara acan gazatın isti'maline karşı berayı müdafaa ve muhafaza müracaat ve kabul edilen elbiseler hakkında da aynı ademi kifayet meselesi melhuz ve variddir. Halbuki evvelce yalnız bais olacağı mesarifi kesire sebebile veya mevad ve malzeme iptidaiyenin mefkudiyyeti yüzünden değil ancak bütün vucudu mutlak ve muhakkak bir surette muhafaza edecek ve asla eskiyip yırtılmıyacak bir zarf ve libas bulmaktaki müşkilât yüzünden (çünkü ufak bir yırtık bunu tehlikeli değilsede her halde bi faide ve bi lüzum bir hale koyacağından dolayı) bütün muharip efradın bu gibi bir elbise ile techizden sarfınazar kılınmıştı.

Hemde havanın mürür ve nüfusu-na mani böyle bir elbise ile meselâ teneffüsü cildi gibi en basit vazaifi tabiiyenin ifası nasıl te'lif olunur. Bu yüzden bu kimselerin hücumu dem sebebile mevti kazaiye ugramalarına sebebiyyet verilmekten korkulmazmı?

Balada zikr ve ta'dad olunan ahval ve esbab dolayısıyla hali hazırda

gazatdan muhafaza keyfiyyetinin nakabili hal bir mesele olduğunu teslim etmek zaruretindemiyiz ? Hayır değiliz.

Zira gazatı cedide keşfinde husule getirilen na kabili kıyas terakkiyata mukabil işbu muharebe gazatının haliki beşer havassının iktisap ettiği tekâmülû hatva be hatve ta'kib eden yeni tahaffuz usul ve vasıtalarının keşf ve ihtira edilmiş olacağını ümit ve kabul etmemek için meydanda bir sebep yoktur.

Asıl korkulacak cihet ba husus sivil ahali tarafından vehleten ma'ruz olunacak bir hücum ve taarruz muvacehesinde hiç bir kuvvet ve tedbirin hakim olmayacağı bir panik ya'ni karışıklık husulile bu yüzden hayatı beşerin heder olmasıdır. Binaen aleyh bundan tevakki için çarei yegâne bu noktai nazardan halkı ta'lim ve tenvir ve avanı sulhü müsalemetde oldukça müessir ve emin tahaffuz vasıta ve çareleri taharrisinden ibarettir.

Program mücibince bize tahsis kılınan vazife ve gaye ise bu vasıta ve çareleri taharri olmayıp ancak bulunan bu çareleri halka neşr ve ta'lim keyfiyyetinden ibarettir.

..

Kimya harbinin asar ve netayici eslihai saireden o derece farklıdır ki bunun mehalikini takdir ile nefsinin muhafaza ve siyanet edebilmek ancak esrar ve gavamıza vukuf peyda etmekle kabildir. Leh Salibiahmer

cemiyeti bu hususta halli lâzım gelen mesaili isabetle ta'yin ve tesbit ettiği zannındayız.

Söyleki: sulh esnasında lâzım gelen ma'lumatı haiz efraddan müteşekkıl bir imdat heyeti teşkiline bitteşebbüs sivil ahaliye umumi bir felâket ve bilhassa havai ve kimyevi taarruz halinde veya bir kaza vukuu takdirinde tatbık edilecek ilk imdat ve muavenet usullerinin ta'lim ve tedrisini işbu hey'ete tevdi eylemiştir. Bilinmesi lâzım ve hakikatende umumiyetle halkın mechulü olan cihet son muharebatta kullanılan gazatın ekserisi mevaddı mülevvene i'mal eden sanayi fabrikalarında mu'tad usullerle yapılmakta olup bu sebepten dolayı bu gazatın istimalinin men'i hususunda beynelmilel ittihaz kılınan tedabir gayri müsmir kalacağı keyfiyettir. Binaen aleyh Leh Salibiahmer cemiyeti kimya hARBINE karşı sivil ahaliyi muhafaza ve sıyanet için Beynelmilel ehli libere komisyonunun telkinatına ittibaen üç sınıf ve derece üzerine münkasem hususi dersler küşat eylemiştir.

a) Bir dereceye kadar ilim ve hünere sahibi kimselerden (*ihtiyat zabitanı, kirefet ve sanayi mektepleri mezunini, genç etibba ve kimyakerler ilaahirihi. . .*) mürekkep mikdarı kifayede baş muallim tedariki.

b) Bu muallimlerle Leh Salibiahmeri mülhakat mahalli komitelerinin bulundukları merkezlere sekenei mahalliyye meyanından (*san'atkar*

tüccar, küçük me'murin, ibtidai mektep muallim ve muallimleri ile ihtiyat küçük zabıtları ilaahirihi. . .) ahz edilecek efrat ile muallim muavinleri teşkili vazifesi ilede mükellef bulunmaktadırlar.

c) Muallim muavinlerine ise henüz sinni mükellefiyyete dahil olmayan sinni rüşde vasil olmamış gençler le ispor cemiyetinin a'zalarının ve birde hizmeti askeriyyeye gayrı muktedir olanların gönüllülerinden müteşekkıl ilk imdat ve muavenet kolları teşkili vazifesi terettüp etmektedir.

Bu suretle müruru zamanla her mevkide sahibi selahiyyet bir zatın emri idaresi altında daima ifayi hizmete amade bir imdat kolu bulunacaktır. Baş muallimlerle muallim muavinleri mümkün olduğu kadar sık sık ca'li tehlike işareti vererek mefruz musibet zedelere ilk imdat ve muavenette bulunmak ta'lim ve mümareseleri icrasile mükellef olacaklardır. Bu suretle ta'limlerde hazır bulunan sivil ahali tabiatile Salibiahmer; gazata karşı müdafaa cemiyeti ittehadıyyesinin bu şubeye ait mes'ui cedidesile kesbi ülfet ve müvaneet edeceklerdir.

Bittabi baş muallim ve muallim muavinleri namzedlerinin devam mecburiyyetinde bulundukları kursların programlarının tafsilatına girişecek değiliz. Bunun tafsilatı 1928 de Leh Salibiahmeri tarafından hususi bir risalede bil intişar beynelmilel Salibiahmer Cemiyeti mecmuasının Teşrinî

sani 1928 tarihli nüshasında aynen nakl ve neşr olunmuştur.

Muharebenin ceryanı esnasında istihsal kılınan netayicin bir semeresi olan bu programın muhtelif neviden gazları ve bunların uzviyyetimiz üzerine olan te'sirlerini; gerek münferiden ve gerekse müctemian bu gazata karşı müdafaa usul ve çarelerini ve hatta hayvanatı ehliyeninin bile sureti muhafazasını birer birer haddei tetkikden geçirmekte olduğunu söylemekle iktifa edeceğiz.

İşbu program bundan başka atideki hususatı şamil bir çok ameli mümareseleride ihtiva etmektedir.

Az çok medit bir müddet bir maske kullanmak ve maskeli iken ne suretle teneffüs edileceğini göstermek.

Gazatı havi bir oda dahilinde harekatta bulunmak.

Tecrid cihazlarını ve müvellidülhu muza cihazlarını irae etmek.

Bedenin, elbise ve çamaşırların sureti tathir ve izalei taaffünü nü göstermek.

Velhasıl verilen derslere yapılacak ameliyat ve mümareselere ve imdat kollarına müteallık varidi hatır olabilen bir takım mevad ve malzemei mahsusanın sureti tatbik ve istimalini irae etmek.

Fikrimizce filhakika eğer resail ve ilânat ve filimlerle ilâahiri.. yapılacak propagandanın anlaşılması arzu ediliyorsa işte böyle bir teşkilâtla iptidar etmek lazımdır.

Ehli hibre komisyonunun beyan ve iş'arı veçhile Salibiahmerin tehlikeyi ihbar vasıtaları ve usulü ıgarat teşkilâtile istigal etmemesi icap eder sanırız. Muhasamat ilâmı takdirinde muhasım devletlerin kendi ehalisini tehlikeden haberdar edecek vesaiti bizzat kendilerinin derpiş ve ihzar etmesi ve hususi ilânlar yapıştirarak zıyaların söndürülmesi ve yangınların sureti ıtfası ve mevcut ilticagâhlarla imdat postalarının bulundukları mahaller ve muzadı gazat mevaddın müdahhar olduğu depolar hakkında halka malûmat vermesi icabeder.

Muavenet cemiiyetlerinin vazife ve icraatları vakti sulhte halka kimya silahının neden ibaret olduğunu ve kullanılan mevaddın semmiyyeti hasebile bais olacağı tehlikeleri ve tayyareciliğin günden güne artmakta olan terekkiyat ve ehemmiyetini bildirmek ve göstermekten ibaret kalmalıdır.

Ehaliyi gafil avlanmaktan muhafaza ederek ilâmı muhasamat halinde tayyarelerin sahai taarruz ve tecavüzlerinin pek vasi olacağı cihetle bir kaç saat zarfında vehleten ve bilhassa geceleyin gaz hücumuna ma'ruz kalınmak ihtimalini halka tefhim etmesi lazımdır. Vukuu melhuz bu gibi hadisat sebeble beyhude endişeye düşmekten ise vakti sulhte Salibiahmer muavenetile hükûmetin ihzar ettiği vesaiti tehaffuziyye ve müdavat ile kesbi istinas etmek icabeder.

Şimdiki halde işbu vesaiti tehaffuziyye :

Süzgeç kartuçlarile mücehhez maskeler;

Ve müneffit (*yara açan*) gazattan muhafazaya mahsus elbiseler.

Bombardımanlara karşı mukavemet ve her suretle havayı haricinin duhulüne mani olup ancak dahil olacak havanın badetterşih girmesine müsaade eden elektirikle müteharrik vantilatörlerle mücehhez ve mevaddı semmiyyeye karşı muzaddü teaffün malzeme ve müvellidülhumuza müdahhar ilticagâhlara inhisar etmektedir.

Buna bir de berveçhi ati vesayayı ilâve etmeğe lüzum vardır:

Tagaddiye yarayan her nevi mevaddın hüsnü muhafazası ve halihazırda ne semdar gazata bulaşmış olan bir maddei gıdaiyyenin ıslahı çaresine ve ne de bu suretle mülevves bir süyun tathiri usulüne vakıf ve agâh olmadığımız cihetle bu gibi mevaddı gıdaiyye kullanmaktan içtinap etmek lüzumu.

Muharriş ve akâl bir mayı ile meşbu bilcümle melbusat derhal çıkarılarak vücudun istihmam suretile tathiri.

Gaz bombalarile güllerinin infilak ettiği yerlerin zemini ve hatta duvarları ve sair mevaddı iyice tathir edilmedikçe bunların mücavirinde ikametden mücanebet etmek.

Gerek tegaddiye hadim ve gerekse hidematı ruş merrede müstahdem hayvanatı ehliyenin bilhassa açık sahrada muhafazasının temini.

Velhasıl resnati mezkûrenin ade-

mi kifayeti hasebile fikrimizce hini hacette sivil ehaliyi mümkün mertebe usuletle heyeti umumiyesile evvelce tayin kılınmış olan diğer bir mahalle nakl ile şehrin tamamen tahliyesi fikrine halkı istinas ettirmek.

Bütün bu malûmatı muhtelifeyi her yerde ve herkese anlatabilmek için berveçhi ati vesait müracaat lazımdır.

a) belediyelere, mekâtip ve müessesatı tedrisiyelere, içtima salonlarına, imalathane ve fabrikalara, müessesatı umumiyeye duvarlarına resimli ilânlar taliki.

Bu ilânlar gelip geçenlerin fikirlerine, imdat kolları tarafından yapılan ameli mümareseler esnasında gördüğü veyahut propaganda için verilen konferanslardaki işittiği şeyleri hak eder.

b) Maskelerin muhtelif nevilerini göstererek bu maskelerin sureti tatbik ve talikını, ne suretle teneffüs edileceğini, filtre kartuşlarının ne suretle değiştirileceğini hikâye şeklinde şerh ve tafsileden musavver kartların umumî içtimagâhlarda, tiyatrolarda ilâahiri; mektep çocuklarına tevzii.

c) Velhasıl ehli hibre komisyonunun (*gazata karşı ameli mümareselerle nasıl talim ve terbiyesinin bais olacağı manevî esbaptan mütevellit mehzir hasebile şayanı temennî olmadığı*) fikrinde bulunmasına ragmen biz bu propagandanın muvaffakiyetini daha iyi temin için bu hususta diğer memleketlerde ne suretle hareket ediliyorsa bunu taklit eylemenin daha muvafık

olacağı fikrindeyiz. Maskelerle ve son muharebede istifade edilen bilcümle vesaiti tahaffuzye ile mücehhez olan gaz odaları suretinde tertip edilmiş vagonlar konferansçıların emrine amade bulundurulur. Bu suretle nazariyatı ameliyyat ve tatbikat ile de teyit imkânına mazhar olan mumaileyhim samiinden arzu ve talep edenleri çok ve çabukça işbu gaz odalarından geçirerek bunlara şimdiye kadar en ziyade müesiriyeti tebeyyün etmiş olan vesaiti ameli surette irae eder.

Hülâsa

Kimya harbi ne kadar şayanı ittiham ve takbih olursa olsun yine müstakbel muhasamatta bu silâhın oynayacağı rolün pek hakim bir rol olacağından ve muhariplerden daha ziyade sivil ehaliyi rahnedar edeceğinden korkulması beyhude olmadığı ne kadar söylense azdır. Diğer mahallerdede söylendiği veçhile hali hazırda elimizde bulunan vesaiti tahaffuzı ye ne emval ne hayvanat nede eşhasın mahsulâtı semmiyye taarruzuna karşı tahtı emniyyette bulunmasına müsait olmadığı cihetle, Salibiahmer ehaliyi bu tarzdaki harplere merbut mehalike vakıf ve agâh kılmak ve her ne kadar gayrı kâfi isede halihazırda elimizde bulunan tedabiri tahaffuzye-nin istimali ile kendilerini istinas ettirmek suretile pek büyük bir fili hayır işlemiş olacaklardır.

Bu tedrisatı herkesçe anlaşılacak hiç kimseyi havf ve herasa düşürmeksizin

dikkat ve itina ile intihap edilmiş ve bizzat bu hususta oldukça haiz vukuf ve malûmatlı bir hey'ete tevdi edeceklerdir. İşte her bir şüphe ve suizandan vareste kalmak ve millî komitalara hükûmeti mülkiye nezdinde ve beynennas daha ziyade bir nüfuz ve salâhiyet bahş edebilmek üzere Cineve-deki Beynelmilel komitenin bittesebbûs mes'uliyetini deruhde etmesini talep ettiğimiz faal ve müessir bir propagandaya ancak bu heyet sayesinde iptidar olunabilecektir.

Bu propaganda ise ancak şeraiti atıyye tahtında yapılır:

1 — Beynelmilel komite tarafından vaz ve tesbit olunmuş yeknesak bir program tahtında yapılacak konferanslar sayesinde.

Bu konferanslarda konferansçılar, samiinden bir kısmını maske kullanmağa alıştırmak ve onlara bunun fevaidini ameli surette ispat ve irae etmek ve kendilerine maske ile ne suretle teneffüs edileceğini göstermek, onları gaz odalarından imrar etmek suhuletine mazhar bulunacaklardır.

2 — Beynelmilel komite tarafından tedarik kılınan ve komitanın mührünü havi olan resinli veya resimsiz ilânlar ve risaleler sayesinde.

3 — Filimler sayesinde

Zannımıza kahrırsa muhteviyat ve eşkalini tespitte medar olmak üzere bu konferanslar, ilânlar risaleler ve filimlerin tertibi hakkında müstakbelen Romada vukubulacak ictimada ehli hibre-

nin şimdiden nazarı dikkatini celp etmek muvafık olacaktır. Müsaade buyrulursa şunu da ilâve etmek isteriz ki bu tertip şeraiti atiyeye tevafuk ettiği nispette müessir olacaktır:

Nâse hitaben yapıldığı cihetle basit ve vazıh bir surette tertip olunmak ve kati surette sabit vekayiden başka bir şey zikir ve ityan edilmemek, aha-

liyi cılgınlığa ve fevkalâde havfû herasâ düşürmemek için serd edilecek mehalik hususunda müdebbirane ve ihtiyatkârane idarei kelâm etmek.

Velhasıl sırf beynelmilel ve insani noktai nazardan muhakeme yürüterek her hangi bir harp hakkında bir takım faraziyata girişmekden sakınmak.

Terceme eden: Dr. ALİ OSMAN

Güzel yazılarile daima tekâmüle doğru yürüyen

“Türk Yurdu,”

REFİKİMİZİ MUNTAZAMAN OKUYUNUZ

EMNİYET DUYGUSU

Hayatın muhtelif işlerine bir göz gezdirecek olursak, fark ederizki en büyük muvaffakiyet, her hanki bir işte olursa olsun karşımızdakine o işi başracak bir kudrette bulunduğu hakkında emniyet telkin etmektir.

Geçenlerde yevmi gazetelerde öz bir Türkün yüz bin liralık servetini Hilâliahmere vermiş olduğunu okuduk. Bu gibi havadislere sık sık tesadüf edilmektedir. Verilen paralardan cemiyete yapılan yardımlardan daha mühim ve daha esash bir şey vardır : Bu yardımların, bu muavenetlerin içindeki mana...

Uzun seneler hayat yolunda uğraşıp çırpındıktan sonra kazancını servetini bir cemiyete terk etmek o cemiyetin gaye ve hedefi yolunda şuurulu ve vicdanlı bir şekilde hareket edeceğine emin bulunmaktır.

Bu emniyeti kazanan müesseseler ölmez ve yaşarlar.....

Hilâliahmerin kalplerde bıraktığı izler dünün bu günün eseri değildir. Onun tarihi pek eskidir. Balkan harbinde yersiz yurtsuz kalan muhacırlar onun yardımile barınacak bir köşe ısınacak bir bucak bulmuşlardır. Umumi harpte ekmezsiz kalan asker aileleri onun bağrının altında midelerini ısıtırmışlar istedikleri bir lokma ekmeği onun yardımile bulmuladır. Milli mücadelede memleketin istiklâl ve hürriyeti için

cephede uğraşanlar ailelerinin istirahatini, iâşesini düşünmemişler, onları Hilâliahmere terk etmişlerdi. Memleketin hangi tarafında bir felâket haberi gelirse oraya Hilâliahmer koşmuştur....

Türk gençliği senelerden beri gayesi için durmadan, dinlenmeden uğraşan, çalışan bu yüksek cemiyetin tabii azası olmalıdır. Senede bir defa eğlence ve zevk günlerinizde, yaptığınız masrafları kısarak bu cemiyeti düşünmüş olursak vicdanî borçlarımızı ödemiş bulunuruz.

Cemiyet, biz yetiştikten sonra bizden bir çok faydalar beklemektedir. Cemiyetin acı ve ızdıraplı insanlarına müreffeh hayat süren diğerleri korumağa bakmaya mecburdur.

Küçük yardımlar, ferdi muavenetler büyük ve muazzam ihtiyaçları tahfitten çok uzaktır. Fakat Hilâliahmere yapılacak yardımlar bu umumî ihtiyaç ve zaruretlere bir anda dindirir. Hilâliahmer kendisine düşen vazaîfî bihakkın ifa ettiğine dair her Türk kalbinde sonsuz ve nihayetsiz bir emniyet uyandırmıştır. bu emniyet zaval bulmaz...

Emniyet duyguları, Hilâliahmerin halktan beklediği yegâne mukabeledir. Çünkü bu mukabele binlerce altına yüz binlerce liraya faikdir.

Hikmet Şevka

Veremin mürtefi mahaller vasıtasile TEDAVİSİ

Zamanımızda tababetin artık bir sanat değil, git gide bir fen haline konulmasına çalışılmaktadır.

Mesleğimizde inzibat cihetinden husule getirilen bunca terekkıyat hilâfına olarak zahiri halde sıkı bir tecrübei fen-niyeeye arz ve kemali dikkatle tetkik edilmiş bazı tedavi usullerinin az çok bir sur'atle sukut ederek metruk kalmasına mukabil sırf köhne ve kârikadim bir tarzı tedaviye müstenit usullerin tecrübei zamane mukavemetle muhafazai mevki' ettiklerini görmek teaccübe şayan değil midir ? nitekim denizbanyoları tedavisinin bunca asırlardanberi sıyt ve şöhr-etini elan muhafaza edebilmesi bu cümleden dir.

İşte pek kadim ve tababetle hemsal olan veremin mürtefi ve yüksek rakımlı mahallerde tedavisi de — çünkü İpokrat veremli hastalarını tedavi zımında dağlara göndermekte idi — elan mevki ve kıymetini muhafaza edebilen bu kârikadim tedavi keşiflerinden biridir. Mamafih bu hastalığa karşı son zamanlarda ne c'daller yapılmadı ; ve aleyhine az çok hususi ilaçlardan ordularını saldırlımadı ?

Filhakika tabib namını taşımaya lâyık hiçbir fert yokturki veremi ortadan

kaldıracak derecei müessiriyette bir ilâcın keşfini ve ilim ve fennimizin alelek-ser aciz kaldığı ekserisi gençlerden müteşekkil bu hastalarımızın teşfiyesini can ve gönülden arzu etmesin ; fakat gene hiç bir tabip yoktur ki şayanı takbih ve nefret bir hafif meşrep-likle asla ne bir hayvan üzerinde ve ne de seriri olarak tecrübe edilmemiş olan mualecata tıbbi olmayan bir takım gazetelerde birçok şifa bahş tesirat atf ve izafe etmek küstahlığında bulunanları görüpte hiddetlenmesin. Binaenaleyh vereme karşı yapılacak yeni kanunun bu (ümide düşürme ticaretine) nihayet vermesi pek şayanı arzu ve temennidir.

Mamafih hiçbir murakabeye tabi olmayan işbu mualecatın haricinde ve vicdani bir surette tetkik ve tettebbü, edilmiş bazı mualecatta mevcuttur. Son zamanlarda bilhassa tedaviibilkimya sahasında sarfı gayret ve makderet olunmaktadır ki buduşüpheşiz (*lues*) le istihsal kılınan muvaffakiyete nail olmak ümidile ihtiyar edilmektedir ; fakat katiyetle denilebilir ki gerek münferiden ve gerekse mümtezicen tatbik olunsun vereme karşı kullanılmakta olan muhtelif emlâhı ma-

deniyeden ve alelhusus emlâhı zehebiyeden hiçbirini kendisinden muntazır netayici haseneyi vermemiştir. İşte bu veçhile mucidinin isnat ettiği haliki tufeylât hassasına rağmen Sanokrisin (*sanokrysine*) kendisinden matlup netayici vermediği cihetle bu ademi muvaffakiyet yüzünden koca müteverrimler kafilesi bir kerre daha inkisarı hayale dūçar olmuş oldu.

Fakat tedavi bilkimyanın işbu ademi muvaffakiyetinde teaccübe şayan bir cihet görmiye mahal var mıdır? Bize kâhırsa biz hayır deriz; basil dö koh hakkında bütün bildiklerimiz ve onun bilcümle avamili hikemiye ve kimyeviye karşı olan harikulade mukavemeti ve husule getirdiği afatın (*viadan mahrumiyet gibi*) alıvalı hususiyesi en basit bir akli selim ile bizi şu neticeye isal edecek oda kuvvetli bir ilaç bulunsunda bu ilaç aynı zamanda hastayı tahrip etmeksizin yalnız basilleri tahrip etsin, buna hiçbir zaman imkân ve ihfimal mevcut olmadığıdır.

Bu halde hali hazırda ve aglebi ihtimal daha bir hayli müddet veremin sebep ve amilini yani koh basillerini tahrip edecek kudret ve kabiliyeti haiz bir ilaç mevcut olmuştur.

Binaen aleyh verem hastalığına karşı doğrudan doğruya tesir etmeyip bilvasıta tesir edecek vesaitle mücadele etmek zaruretiyiz. İmdi şüphe yoktur ki bu hususta en iyi ve sabit netice veren vasıta yüksek mevkiler yani dağlardır. Bunu isbat edecek fîli vekayi ise herveçhi atidir: Doktor Hans Burk-

hard (*Bal*) şehri seririyyatındaki verimli hastalardan berayi tedavi Davosa gönderilen kısımla esbabı muhtelif hasebile müstemirren bilzat Bal seririyyatında tahtı tedavide kalmış olanlar arasında bir mukayese yapmış ve bu iki kısmın da gerek seriri ve gerekse sin ve vasat noktai nazarından yekdiglerine müşabih ahval ve şeraitte olmasına itina etmiş ve bundan şu netice istihsal olunmuştur. Bunlardan çılgın kudretini haiz olabilecek bir hal ve dereceyi iktisap edenlerin Davosda tedavi görenleri diğerlerinin üç misline balığ olduğu görülmüştür.

Hasta için vekayii bu sübut ve şehadeti kâfi isede fakat hekime gelince mesele böyle olmayıp onun için birde meselenin aceba neden böyle olduğunu araştırıp tefsir etmek lüzum ve zarureti vardır. İşte alp ikliminin takviye hassasının tefsiri için pek muhtelif tecarüb ve taharriyyata girişilmişdir ki bu takviye havassın cibalde mukim her bir şahs binnefis kendinde görüp his etmektedir. Bu taharriyyattan istihsal kılınan netayici temamilen buradadır. Biz buradâ vücudu beşer üzerinde bu mürtefi mahallerin münebbih tesiratına atf olunabilecek ihtimal en mühim ve esaslı avamili göstermekle iktifa edeceğiz.

Malumdur ki sathı bahirden yükseltilere çıkıldıkça tazyiki havai tenakus eder. Bu hadise ile mütevaziyen zevill hayat için havayı teneffüsünün

dahi müveildilhumuza cihetile olan tevettürünün gitdikce tenakus ettiği görülür. Bunun neticesi olarak hemoglobinin ovada müvellidilhumuza ile olan meşbuiyyet derecesi yüzde 96 derecede iken sathı bahirden 1500; 2000 metre mürtefi mahallerde yüzde 90 dereceye dü er, Binaen aleyh bu son seneler zarfında her kesce kabul olunmuş bir fikir ve zehap hilafına küreyvatı hamranın müvellidilhumuza cihetile olan derece meşbuiyyetinin pek büyük bir ehemmiyeti haiz olduğu tebeyün etmiş olup bunun isbat şeref ve liyakati ise Lœvi (*Loery*) ye ait bulunmaktadır. Filvaki aksini tecrübe ile yani müvellidilhumuzayı tezyit suretile mürtefi mahallerden istihsal kılınan menafii kısmı küllisinin zail olduğu görülür. Binaen aleyh bu suretle işbu fevaidin bu gazın tenakusunun bir neticesi olduğu teslim olunur.

Biz burada bu tecrübelerin tafsilatına girişmeyerek yalnız bunlardan istihsal kılınan netayici zikr ile iktifa edeceğiz.

Bir hastayı mürtefi bir mahale nakl etmekle evvel emirde hastanın bilcümle vazaifi hayatiyyesinde bir nevi ihtilâlâtı anıka husulyafte olurki bu sırf hematoz filine aız edilen müvellidil humuzanın noksanıyyetinden münbaistir. Ve bunun en mühim tesiri, hacminin polikroması (*polychromasie*) mikrositoz (*microcytose*) anizositoz (*anisocytose*) gibi anasırı müşekkelesinin, küreyvatı hamra miktarının artması suretile tezayüdü ve fakat lenfosit (*lymphocytes*)

lerin nisbi bir tezayüdü ile müterafık küreyvatı beyzanın tenakusu gibi hadisat suretinde, kanda görülür. Bu tahavvülât sayesinde kalp müvellidilhumuzasının bu noksanını daha suratle çalışmak suretile telâfi ve ikmale meçbur kalmıyacağından vikaye edilmiş olur. Keza sarfiyyatı bedeniyenin asgari bir hadde düşmesi gibi bir faidede istihsal olunur. Cümlei asabiye cihetinden hadisatı semiycede fili münakis husulunda zaman itibarile bir teahhür görülür.

Müvellidil humuzanın işbu tenakusuna havayı nesimi tazyikının tenakusu, suhneti havanın azalması havanın yübuset ve safiyeti, zıyanın teşeddüdü ve bilhassa mevaku cibaliyyenin cenup ve cenubi şarki cihetleri intihap edilmek şartile şimal ve şimali garbiden esen soğuk rüzgârlardan tevekkil edilmesi gibi ahvalide ilâve etmek lâzımdır. İşte kanaati umumıyye hilâfına olarak dağ hayatını yaşamış olanların pek ala aşına oldukları vecihle bu gibi mevaki-de kışın şübhesiz güneşli havalarda, havaların daha sıcak ve yazın daha serin olması hasebile ikliminin işbu hususıyyetden dolayı mürtefi mahaller her mevsimde tedavî bilhavaya müsaittir.

Mürtefi mahallerin münebbih ve diriltici olan işbu iklimi hakikati halde bir hararet ve nede dondurucu bir burudete maruz kılmadığı cihetle bu hastalar için en muvafık bir iklim olduğu söylenilebilir.

Fakat şunuda unutmamalıdırki yalnız yüksek mevakide ikamet bir verem-

linin şifayap olmasına kâfi dağıldır. Bu ikametle beraber bir tabib tarafından o şahsa mahsus bir gıda ve istirahat programı tertip ve takip edilmek lâzımdır. Yorgunlugin, bir veremin en büyük bir düşmanı olduğu malumdur. Binaen aleyh veremli bir zat pek çabuk yorulur. Küs «ak ciğer vereminin seyri ekseriya bu hale duçar olan şahsın zayıflaması, erimesi ve kuvvetinin zavalinden ibarat bir haleti hubutiyye ile müterafık olur» demekle pek isabet etmiştir veremlide uzviyyet hali inhitatda ve idarei bedeniyeye iflâstadır Çünkü varidatından ziyade sarfiyyat icra eder; eger bu mufrit sarfiyyat durdurulamiyacak olursa hastalıkla mücadele beyhude ve boşdur. Tegaddi ile temin edilen kuvayı cedide ve faaliyeti müdahharenin son derece muktesidane sarf olunması lâzımdır. Bunun bisut mesai ile israfı çaiiz değildir.

Usul da resinde bir istirahat daimi suretde bir tecdidi hava, işte veremliler için ehemmiyeti nisbetinde sıraya konmuş en faideli iki ilâç. Sanatoryum tedavisinin esasını teşkil edende bunlardır. Yalnız bu esasata riayet sayesinde şayanı hayret netayıç istihsal edileceğini doktor Jakero (*Jaquerod*) son neşriyyatında seri halindeki radiyografilerle ispat ve irae etmektedir. Bu radiyografilerde pek vasi ve müteferri afatın tedavi neticesinde kılışede keenne salim imiş gibi bir his ve intiba hasıl edecek derecede eyileştiği görülmektedir.

Fakat böyle bir muvaffakiyyete

destres olmak için hemen daimi denebilecek derecede uzun bir tedavi ve dolgun bir kese lâzımdır,

Bu gün bir çok vakalarda suni pinomotraks[*] ile bu mudavat müddetini kısaltmak hamd olsun kabil olmaktadır. Bu vasi bahsi burada serd ve izaha mahal yoktur. Fakat ovada bulunan ve ekseriyyetle bu usule karşı ihtiyat ve ihtirazkârane davranan meslekdaşlarımıza pinomotoraksın aliyülale bir ameliyye ve bir çok vakalar için yegâne tarzı tedavi olduğunu söylememize müsaade buyurmalarını rica ederiz. Forlaninin bu muhayyerulukul keşfini bir derece sui şöhrete ugratan esbabı burada tahlil ve tafsile girişmek istemeyiz. Bu usulü tedavinin müddeti medide temadisi ve hekimlerin hastalarına bir çok mecburiyetler tahmil etmek gibi hususat dolayısıyla pek ziyade taltie edildiği malumdur. Fakat veremin az takallubat arz ettiği nispette binnefis müddeti medide süren bir hastalık olduğu unutulmaktadır. Dûmarrest in pek musip olarak söylediği vehile «efkârı tıbbiye ak ciğer vereminin kabiliyeti şifaiyesi hakkında henüz sabit bir fikir ve karara malik değildir. Bundan otuz sene evvelki bedbiniyi mufrit bir nikbini takip etmiş ve veremin her devir ve derecesinde kabili şifa olduğu tekrar edilmek derecesine kadar gidilmiştir. Lâkin hakikati meseleye gelince oldukça mühim ve afatı

[*]Ree ile cevfi sadır arasına hava sevk ederek bir müddet o tarafın reesini vazifeden kasden alıkoymak.

derniyenin mevcudiyeti musaddak olanların temamilen şifayapabilmesi pek nadir olduğunda ketm ve inkâr etmemeliyiz.»

O halde pinomotoraks daima şifa temin edemiyerek bazı ahvalde gayrı muayyen bir müddet devam ettirilmek zarureti arz etmekle beraber bugün ve rem mütehassıslarının ellerinde bulunan en kuvvetli ve müessir bir silâh olduğunda nakabili ret ve inkârdır. Velhasıl kilye vereminde haz'i kilyenin kıymet ve dereci müessiriyeti ne ise ree veremlerinde de pinomotoraks bunun muadilidir. Fakat haz'i kilye yapılmış bir şahs nasıl sıhhatine mukayyet olmak iktiza ederse pinomotoraks bir zatta eğer bekasım istiyorsa iktisap ettiği kuvveti bazı ahvali hususiyede de pek sıkı bir imsâk ve tasarrufla istimaline kendini mukayyet tutmalıdır. Halbuki bir çok hastalarımız bazı gün tedabiri ihtiyatiyeye riayetkar olmakla beraber senelerdenberi mutlak surette alelade sıhhatte bir insan imiş gibi bir hayatı say ve amel yaşamaktadırlar. İşte Şatzalp — (*Schatzlp*) [1] daki meslekdaşlarımızın neşr ettikleri en son istatistiklerden birini bervechi zir arz ediyoruz. Evvelce sun'ı pinomotoraks ile tedavi edilip bilahara teseyyüp edilmiş olan 116 vakada % 81 i 2:18 senedenberi şifayap olmuş bulunmaktadır. Meselede mevzuu bzhş olan verem hastalığı olduğuna nazaran bu ne fevkalâde bir neticedir. Fakat şurası-

nıda işaret edelim ki yalnız Davos daki meslekdaşlarımız hastalarını yüksek irtifada tutabilmek imtiyazına malik bulunmakta ve hemen bütün pinomotorakslıların mudavatlarını neticesine kedar isal edebilmektedir. [2] Bu, kıymeti taktir edilmez bir fırsattır. Zira pinomotorakslı bir hastanın tedavisi-ni nihayetine kadar isal etmek hakiki bir sanattır. Keza her şahsa göre ufak bir fark ve hususiyetle tatbiki icap etmekte olan bu nazık ameliyenin icrası mütehassıslara munhasır olmalıdır. Çünkü parlak bir netice alınıp dururken tecrübesiz eller yüzünden sui akibete ugramış nice vak'alar vardır.

Keza şunuda ihtar etmek icap eder ki yalnız bu ameliyenin icrası hususunda sahibi maharet ve ehliyet olmak kâfi değildir. Aynı zamanda suni pinomotoraks için lüzumu tıbbi olduğunu tayin ve bunu vakit ve zamanında icra lüzumunu taktir etmekte ayrıca mühim bir keyfiyettir. Bu son senelerde git-tikçe tekemmül eden ree radyolojisi [3] sayesinde bu hususta pek azim terekkiyat husule getirilmiştir. Bunun ak ciğer hastalıklarında temin ettiği menafii azimeyi zıkr etmeden geçemiyeceğiz. Fikrinnizce bir radyografi kılışesine müterafık olmayan bir ak ciğer muayenesi hiç bir vakit tam bir muayene sayılamaz.

Her gün en dakik bir ısganın ve

[2] Diğer sanatoryomlar kış mevsimlerinde kapanmakta olduklarından.

[3] Ciğerlerin rontken ile muayenesi.

[1] Alp şehirlerinden biri.

en nazik bir kulağın bile bazan pek mühim bir tebeddülâtı teşrihiyeyi bile (*ebkem kehipler ilh gibi*) keşfe kadir olmadığı meşhûr olmaktadır. Bu hastalıkta radyografi pek lüzumlu bir kontrol olup balgamın bakteriyolojik muayenesi ve idrar tahlili derecesinde ehem ve elzendir. Burada tasannuu sadr : (*Thoracoplastie*) [1] ve hazu lücamat : (*Phrenicectomy*) (2) gibi ehemmiyet ve muvaffakiyatı günden güne tezayüt etmekte olan usullerden bahs edecek değiliz.

Bunlar ancak şimdilik verem muta-

[1] Bazı dılları çıkarmak suretile cidarı sadrı müteharrik ve mütelatım kılmak.

[2] İltihap neticesi ree fuslarile cidarı sadır arasında husule gelmiş olan lücamatı iltisakıyyenin kal'ı ameliyesi.

hassıslarının lüzumu tıbbi gösterebilmekleri ameliyelerdir. Ameliyatına gelince bu cihet sırf cerrahların salâhiyetleri dairesinde bulunmaktadır.

Pek vasi ve hararetli bir mebhas teşkil eden bu meseleyi şöyle bir temas ederek geçmekten fazla bir kıymeti olmayan bu ufak makalemize şu netice ile nihayet vereceğiz:

Vereme mahsus hususî mualecenin keşfine kadar — ki buda şimdilik müstebat ve şüphelidir — mürtefi mahallerde tedavi ile kablelvakit pinomotraksın tevhidden istimali suretile yapılan tedavi bize istikbalde veremin yegâne tedavisi olacak gibi görünmektedir.

Terceme eden
Dr. Ali Osman

HİLÂLİAHMER HABERLERİ

Son zamanlarda Refahiyyede vukua gelen zelzeleden altmış beş yetmiş hanenin yıkıldığı Erzincan Vilâyetinden Merkezi Umumimize bildirilerek yardım istenmiş ve Merkezi Umumimizce Felâketzedeler için Su şehrinden elli çadır ve Erzincan Hilâliahmer Merkezinden de 300 lira gönderilmek suretile lâzımgelen muavenet ifa edilmiştir.

..

**Su şehri kaymakamı Zeki Beyin
31 / 8 / 29 tarihile Cemiyetimize
gönderdiği tahrirat sureti**

Hilâliahmer Merkezi

Umumî Riyasetine :

Hilâliahmerin gönderdiği (20000) lira muhtaç ehaliye dağıtılmış ve tevzi cedvelleri bu tahriratla beraber taktim edilmiştir.

Tevzi cetvellerinin yekünü (20019) liradır. Bu 19 lira mülhakattan yapılan nakti muavenetten verilmiştir. Zelzele- nin harap ettiği güzel su şehri yardımımızla tekrar şenlenmiş ve bu gün her yönlü; çoluğu, çocuğu ve hayvanları için lâzım olan yapılarını yapmıştır. Şimdi her kes işile gücile harmanile uğraşmaya başlamıştır. Su şehri köylüsü iyilikleri hiç unutmamakta ve Hilâ-

liahmeri minnet ve sevgi ile her zaman anmaktadır. Size yardımınızla yaparımı yapan köylünün muhabbet ve hürmetlerini takdim ederim efendim.

..

Bitlis vilâyetinin bir teberruu

Bitlis vilâyeti meclisi umumisi idarei hususiyye varidatından Cemiyetimize 200 lira verilmesine karar vermiştir.

..

Teberrüat

Karadeniz seylâpzedelerile Ankara harikzedelerine tevzi olunmak üzere merkezi umumimize Mısır hükûmeti namına Mısır sefareti vasıtasile 400 ve Mısır sefiri Ratip Bey Efendi tarafından da 100 ki ceman 500 İngiliz lirası ve Avusturya sefiri Mösyö Ogüst Kıral Cenapları tarafından 150 Türk lirası ihda edilmiş, gerek hükûmeti müşarün ileyhaya ve gerek salifüzzikir süfera hazratına arzı teşekkür olunmuştur.

..

Tayinler

Ahvali sıhhiyyesinden dolayı vaki olan istifası kabul buyurulan merkezi umumî muhasebe müdürü Cemil Bey-

den inhilâl eden muhasebe müdüriyeti-ne Petrol ve şeker inhisar idaresi muhasebe müdürü Osman Bey ve müfettişliğe de Bedri Bey tayin edilmiş ve vazifelerine başlamışlardır.

Teşekkür

Bursa reji muhasebe müdürü Tevfik Beyin şafakat pulu sarf ve istihlâki hususunda gösterdiği cehdû gayretten dolayı Cemiyetimiz heyeti idaresi namına kendisine bir teşekkür mektubu gönderilmiştir.

Davet

Sırp Hırvat ve Sloven Salibiahmer Cemiyeti Riyaseti tarafından 1930 senesi eylül veya birinci teşrin ayında Balkan ve Şarkı Karip Hilâl ve Salibiahmer Cemiyetlerinin iştirakile bir konferans akti için bir teşebbüste bulunmuştur.

Türkiye Hilâlihmer Cemiyeti ile Arnavut, Bulgar, Romanya, Yunan Salibiahmer Cemiyetleri konferansa iştirak için davet edilmişlerdir.

Salibiahmer konferansı

Ondördüncü Beynelmilel Salibiahmer konferansı Brükselde 1930 senesi birinci teşrinin ilk pazartesi günü inikat edecektir.

Amerikada Ditroit şehrinde Türkiye Hilâlihmer Cemiyeti Merkezi tarafından İzmir felâketzedegânı menfaatına verilen müsamerede vatandaşlarımızın teberrü ettikleri iane ile isimlerini muhtevî cetvel

Kozanlı Hasan bin Murtaza 10, Kozanlı Ömer İbrahim 5, Eğinli Memet Mustafa 2, Kozanlı İbrahim yusuf 5, Erzincanlı Rıza İsmail 24, Diyarıbekirli Aptullah Hüseyin 5, Afganlı Şah asil 1, Mazkertli Şahverdi Hüseyin 50, Paloh Hızır bin Kaya 24, Suriyeli Zeyni Hanım 3, Trablusu Şamlı Ahmet İbrahim 1, Elazizli Mahmut cemil 5, Kozanlı Ali Mehmet 6, Midillili Hasan Mehmet 10, Paloh efraym Hasan 7, Kozanlı Mehmet Mahmut 50, Kozanlı Hızır İbrahim 18,

Erzincanlı Veli İsmail 15, Kozanlı Hasan Mehmet 4, Eğinli Ferhat 4, Kozanlı Cemal Hasan 10, Diyarıbekirli Hasan Hacı Osman 22, Kozanlı İlyas Hızır 28, Suriyeli fali Ahmet bin Hasan 2, Kozanlı Selman İbrahim 30, Elazizli gökçeoğlu Hamdi çavuş 10, Elazizli Mehmet hafız Ömer 20, Elazizli Mehmet Hilmi 5, Suriyeli Aptülhaç Ali 2, Elazizli Hüseyin Ömer 2, Kığılı Ali Mehmet 33, Kığılı İsmail Ali 6, Kığılı Mehmet Ali 5, Kesriyeli Hasan Sadık 6, Kığılı Mehmet Mus-

tafa 10, Kığılı İbrahim Mehmet 15 Kığılı
 Mahmut Ali 5, Kığılı İmam bin Süley-
 man 12, Kığılı Süleyman Halil 20, Kığılı
 Ahmet Rüstem 12, Kığılı Kamil Rıza 5,
 Kığılı Mehmet çavuş İbrahim 6, Hintli
 Ali Mehmet 1, Kığılı Yusuf Rumi 2,
 Kığılı Mehmet İbrahim 12, Kığılı Meh-
 met Dursun 22, Kığılı Hüseyin Mehmet
 2, Kığılı Muhsin Hüseyin 3, Kığılı Hüse-
 yin Hando 20, Kığılı İbrahim Nuri 3, Bit-
 lislî Ali sait 5, Kığılı Şabinek İsmail 28,
 Kığılı Hüseyin Hasan 5, Kığılı Eşrefmık-
 dat 10, Kığılı Mikâil Musa 100, Kığılı Ca-
 hil Muhsin 5, Kığılı Yusuf Hüseyin 22,
 Kığılı Mahmut Mehmet 20, Kığılı Tahir
 Hasan 10, Kığılı Fazlı Hasan 51, Kığılı
 Mustafa Halil 10, Kığılı Halit Mehmet
 10, Kığılı İbrahim allah verdi 9, Kığılı
 Yusuf Hüseyin 10, Kığılı Ali Hüseyin
 15, Kığılı Hasan Hüseyin 10, Kığılı
 Ali mehmet 6, Kığılı Hasan Bey bin
 Hamdi Bey 10, Kığılı Yusuf Ahmet 32,
 Kığılı Arif Aptullah 6, Kığılı İbrahim
 Salih 5, Kığılı Hasan Ali 10, Kığılı Ha-
 san Rumi 15, Suryalı Arap İbrahim Yu-
 suf 5, Kığılı Arif Bey 6, Kığılı Ahmet
 Ömer 17, Kığılı İsmail İbrahim 20, Ki-
 gılı Şevket Yunus 2, Kığılı İman Mirza
 Ali 22, Manastırlı Mehmet Malik 12,
 Kığılı Ali mustafa 5, Paloh Hüseyin Yu-
 suf 10 Kığılı Mehmet Süleyman 12, Pa-
 loh Muhittin Halil 10, Kığılı Ali Hüseyin
 2, Kığılı Garip Ali 6, Kığılı Resul İsmail
 7, Kığılı mehmet Ali 5, Kığılı Mustafa
 İsmail 5, Kığılı Ali Mehmet 2, Kığılı Hü-
 seyın Muhsin Ef. 175.60, Paloh Ali bin
 Hüseyin 163, Kozanlı Hasan bin Hüse-
 yin 129.50, Kozanlı Hızır bin Ahmet

120, Kığılı Muhittin mustafa 103.50,
 Kığılı Hasan bin Mehmet 65, Kığılı Ha-
 san bin Mehmet 60, Paloh Aptülmennan
 zade Resul Derviş 110, Kığılı Süleyman
 bin Mehmet 27, Kozanlı Hızır bin Meh-
 met 53, Kığılı Abbas bin Mustafa 70,
 Elazizli İbrahim bin Halil 60, Mazkerth
 İbrahim bin Hüseyin 65, Malatyalı Ah-
 met bin Hüseyin 50, Kığılı Ahmet bin
 Halil 43.50, Kozanlı Süleyman bin Meh-
 met 73, Kığılı Abdurrahman bin İshak
 54, Kığılı Rumi bin Mehmet 52.85 Çar-
 sancaklı Hasan bin Mustafa 35, Elazizli
 Dursun bin Hüseyin 6, Kozanlı Yusuf
 bin Musa 18, Erzincanlı Süleyman bin
 Ali 3, Erzincanlı Timur bin Hüseyin 5,
 Kozanlı Hızır bin İbrahim 6, Kozanlı
 Hüseyin bin Muhsin 6, Mazkertli
 Ahmet bin Hüseyin 22, Malatyalı
 Süleyman bin Ahmet 5, Suryeli
 Hasan bin Halit 7, Elazizli İbrahim
 Ağa 10, Kozanlı Mustafa Hızır 5, Maz-
 kerth Molla oğlu İsmail 10, Elazizli
 Kadir İbrahim 3, Erzincanlı Hasan
 Kamer 5, Suryeli Ahmet Sabo 2,
 Suryeli Hüseyin Ali Yusuf 2, Elazizli
 Mehmet Hanefi bin İsmail 1, Kudüslü
 Mustafa Mehmet 3, Elazizli Mevlut Re-
 sul 3, Diyarıbekirli Hasan bin Mehmet
 13. Kozanlı Derviş Musa oğlu Seyyit
 Hüseyin 10, Elazizli Yonserlofen ağa 6,
 Kozanlı Mustafa Ali 14, Elazizli Fettah
 Zülfikar 24, Suryeli Ali Celil 2, Elazizli
 Şükrü Mehmet ali 10, Suryeli Esat Yu-
 suf 3, Paloh Zülfü Mehmet 1, Kozanlı
 İlyas Fali 5, Elazizli Ömer ağa 10, Ter-
 canlı Mehmet Aziz 5, Adanalı Hasan Hü-
 seyın 2, Kığılı Cemal Arif 9, Trabulus

şanlı Mehmet Faris 2, Trabulus şanlı Metil İbrahim Hanım 2, Mazkertli Rıza Seyit Ali 12, Kığılı Ahmet Keki 5, Kığılı Hasan Musa 6, Kığılı Mehmet çavuş Ahmet ağa 10, Kığılı Ali Mehmet 4, Kığılı İsmail Mehmet 35, Kığılı Arif Musa 12, Kığılı Emin Keki 12, Kığılı Fazlı boz Ali 5, Kığılı Mehmet Hamza 5, Kığılı Mirza Ali Ahmet 10, Kığılı Süleyman Şehbaz 5, Kığılı Süleyman Hacı 10, Kığılı Hamdi Allah verdi 20, Kığılı Mehmet Yusuf 10, Kığılı Halil Bin Hasan 10,

Kığılı Hasan Cafer 15, Kığılı Süleyman 5, Kığılı Kadir Mıkdat 11, Kığılı Murat Bey Zade Mehmet Bey 5. Amerikalı Mis Ayda 10, Elazizli Ömer Bekir 5, Elazizli Mehmet Fettah 5, Manastırlı Hüseyin Bayram 2, Hozanlı Mustafa Ali 3, Sırbıyalı Mihail Keroviç 12, Elazizli İbrahim Ağa 10, Mazkertli İsmail Hasan 134, Kığılı Arif Bey Refikası Hanım tarafından yasdık müzayedesi 54, Ceman yekûn **3325** Dolar **61** Çenttir.

Hilâliahmer merkez ve şubeleri hesap hulâsası

Kandra : 1/1/28 den 30/6/20 tarihine kadar. Maktu makbuz mukabili olmayan ianat, 2994, pul hasılatı, 3985, çiçek hasılatı 462, ilâmatı adliye, 3305 İzmir ianesi 15054 ki ceman 26800 kuruş ve bundan, 29808 merkezi umumiye irsalât 812 masarifi idare 2000 de muavenatı muhtelif ki ceman 32620 kuruş sarf edilmiştir.

Mudanya : 1/1/29 dan 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili olmayan aidat 400, maktu makbuz mukabili olmayan ianat 2181, pul hasılatı 4000 çiçekden 3306 gazeteden 980 ki ceman 10927 kuruşu hasılat; 16350 merkezi umumiye gönderilen 16330 masarifi idare 41 pul be-

yiyesi 600 ki ceman 16991 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

İzmit : 1/1/29 dan 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili olmayan ianat 100 pul hasılatı 4245 çiçekden 957 musamereden 16275 ki ceman 21577 kuruş hasılat; 17031 merkezi umumiye irsalât, 4675 masarifi idare 636 pul beyiyesi ki ceman 22342 kuruş sarfiyat icra edilmiştir.

Yenişehir : 1/1/29 dan 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili olmayan ianat 30455 puldan 3655 çiçekten 2449 şunabattan 3901 ki ceman 40460 kuruş hasılat ve 20000 merkezi umumiye irsalât 76 masarifi idare

14061 muaveneti muhtelif ki ceman 34137 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

Samsun : 1/4/29 dan 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili aidat 27400 maktu makbuz mukabili olmayan ianat 1370 puldan 51082 ilâmatı adliyeden 13840 ki ceman 92692 kuruş hasılat; 200000 merkezi umumiye irsalat, 76008 masarifi idare 1000 muaveneti muhtelif ki ceman 277008 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

Bilecik : 1/10/928 den 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili olmayan ianat 6380, puldan 4844 çiçekten 725 gazeteden 123 ilâmatı adliyeden 2500 ki ceman 14572 kuruş hasılat ve 12475 masarifi idare 2600 muaveneti muhtelif 600 pul beyiyesi 375 ilamat beyiyesi ki ceman 16050 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

Gölpazarı : 1/10/928 den 30/6/29 tarihine kadar: maktu makbuz mukabili ianat 4560 puldan 400 ki ceman 4060 kuruş hasılat ve 3355 merkezi umumiye irsalât 1605 de masarifi idare ki ceman 4960 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

Derik : 1/4/28 den 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili olmayan ianat 5910 puldan 2090 çiçekten 1057 ki ceman 9057 kuruş hasılat ve bundan 15121 merkezi umumiye irsalât 516 masarifi idare ve 315 pul beyiyesik ceman 15952 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

Bozüyük : 30/9/28 den 30/6/29 tarihine kadar, puldan 8254 çiçekten 1315 gazeteden 329 varidatı muhtelif 4800 şua battan 3401 ki ceman 18000

kuruş hasılat ve 15430 merkezi umumiye irsalât 4557 masarifi idare 750 pul beyiyesi ki ceman 23737 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

Söğüt : 1/10/28 dea 30/6/29 tarihine kadar, puldan 2550 çiçekten 408 ki ceman 2958 kuruş hasılat ve 9400 muavenatı muhtelif 382 pul beyiyesi ki ceman 9782 kuruş sarfiyat icra edilmıştır.

Osmaneli : 1/1/29 dan 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili olmayan ianat 8020 maktu makbuz mukabili aidat 650 puldan 15000 çiçekten 2409 ki ceman 26079 kuruş hasılat ve 17400 merkezi umumiye irsalât 1529 masarifi idare 800 muavenatı muhtelif 2250 pul beyiyesi ki ceman 21979 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

Pazarcık : 1/4/28 den 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili ianat 940 puldan 6310 çiçekten 1121 gazeteden 416 ki ceman 8787 kuruş hasılat ve 10258 merkezi umumiye irsalât 281 masarifi idare 946 pul beyiyesi ki ceman 11485 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

İnegöl : 1/1/28 den 30/6/29 tarihine kadar, maktu makbuz mukabili ianat 6800 aidat 2100 maktu makbuz mukabili olmayan ianat 27100 puldan 31820 çiçekten 4960 gazeteden 2500 ilâmatı adliyeden 2125 ki ceman 76405 kuruş hasılat ve 61654 merkezi umumiye irsalât 1001 masarifi idare 300 muavenatı muhtelif 4742 pul beyiyesi 198 ilâmat beyiyesi ki ceman 68095 kuruş sarfiyat yapılmıştır.

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ
İzmir Merkezine mensup Karşıyaka Dispanserinin
1929 SENESİ EYLÜL AYINA MAHSUS SİHHİ CETVEL

Hastalığın ismi	Çocuk	Kadın	Erkek	Yekûn
Mide hastalıkları	0	18	0	18
Akciyer	18	0	9	27
Kalp	0	4	0	4
İdraryolu	0	4	2	6
Sinir	0	9	0	9
Göz	5	4	0	9
Kulak, boğaz, burun . . .	0	8	9	17
Sıtma	234	315	24	573
Bagırsak	72	9	0	81
» kurtları	9	4	0	13
Zatürree	1	0	0	1
Zatülcenp	2	0	0	2
Romatizma	0	8	4	12
Akciyer veremi	0	4	5	9
Sair âza veremi	0	0	3	3
Firengi	0	0	2	2
Belsouklugu	0	0	1	1
Kadın hastalıkları	0	3	0	3
Harici hastalıklar	27	4	27	58
Saire	4	18	4	26
Yekûn	372	412	90	874

TÜRKİYE HİLÂLİAHMER CEMİYETİ
İzmir Merkezine mensup ikiçeşmelik Dispanserinin
1929 SENESİ EYLÜL AYINA MAHSUS SİHHİ CETVELİ

<u>Hastalığın ismi</u>	<u>Çocuk</u>	<u>Kadın</u>	<u>Erkek</u>	<u>Yekûn</u>
Mide hastalıkları	10	51	20	81
Akciyer	18	22	10	50
Kalp	0	21	24	54
İdraryolu	2	20	14	36
Sinir	0	51	14	65
Bağırsak	120	57	99	276
Cilt	15	23	22	60
Göz	10	12	17	39
Kulak, boğaz	25	51	24	100
Bağırsak kurtları	8	12	10	30
Sıtma	215	421	279	915
Grip	5	38	7	50
Zatürree	4	3	3	10
Zatülcenp	1	5	3	9
Akciyer Veremi	5	18	2	25
Sair âza Veremi	2	10	8	20
Romatizma	0	41	14	55
Belsouklugu	3	8	4	15
Kadın hastalıkları	0	52	0	52
Harici hastalıklar	92	121	161	874
Sair hastalıklar	80	91	93	234
Boğmaca	8	1	0	9
Dank	4	8	3	15
Yekûn	627	1137	901	2565

SENELİK RAPORDAN

1929 Senesi

Hilâliahmer Meclisi Umumisi Riyasetli Cellesine

— Mabat —

Bu muhtelif komisyonların mesaisi umumi içtimalarda tasvip edildi.

Konferansta tasvip edilen esaslı meselelerden birisi beynelmilel yeni bir teşkilâtın ihdası idi. Bu teşkilât millî Salibiahmer Cemiyetleriyle Beynelmîlel Komitayı ve Salibiahmer Cemiyetleri İttihadını ihtiva ediyordu. 23 teşrinevelde Hollanda Prensi Beynelmîlel Salibiahmerin Nizamnamei Esasisi projesini tanzim etmek üzere Salibiahmer Cemiyetleri Delegelerinden mürekep hususi bir komisyon tesis eyledi.

Bu proje 25 Teşrinievelde ictimai umumiye arz edildi.

Mösyö Hüber, Hukukî Komisyon namına, proje hakkında izahat verdi ; ve her maddeyi tefsir eyledi. Mösyö Halmer Cul ; Danimarka, Fenlandiya, Norveç İsveç Salibiahmer Cemiyetleri namına projenin altıncı maddesi hakkında kaydı ihtirazi dermeyeran eyledi. Bu memleketlerin salibiahmerleri tarafından murahhaslarına verilen talimat, geçen Mayıs ayında tertip edilmiş olan metne müstenit bulunduğu ve Bu maddenin Komisyon tarafından kabul edilen metni hâzırı prensip itibarile farklı bulunduğu için Mösyö Halmer Cul mev-

zu bahs Salibiahmerlere keyfiyeti iblağ ve altıncı madde hakkında rey vermekten imtina mecburiyetinde olduğunu söyledi.

Tayini esami ile re'ye müracaat edilerek şu netice istihsal olundu :

Elli Salibiahmerin Merkzi Umumileri projenin kabulü için rey verdiler, fakat bunlardan dört tanesi (Danimarka, Norveç, Fenlandiya, İsveç) altıncı madde hakkında kaydı ihtirazi dermeyeran ettiler. Otuz beş hükümet proje lehinde rey verdiler ; ve beş hükümet (Danemarka, Fenlandiya, Lituanıya, Norveç ve İsveç) reyden imtina eylediler. Keza Beynelmîlel komita dahi proje lehinde rey verdi ve proje kabul edildi.

27 Terinevl içtimasında Nizamnamenin 10 uncu maddesi veçhile beynelmîlel konferans tarafından tayin edilecek olan Daimi Komisyonun beş azasının intihabına geçildi. Bu azalıklar şunlar intihap edildi :

Vikontes Nuaz ; Avustralıya sabık Salibiahmer Reisi

Profesör Piyer Tolga ; Belçika sabık Salibiahmer Reisi

Marki Hoyos ; İspanya Sa. A. Komiseri
Kıralisi

Troll Prinis ; Norveç Sa. A. Reisi

Prens Nagar İsvarga ; Siyam Sa. A.
Reisi sanisi

Reiylar verildikten sonra Fransız
murahhasları, hükûmet murahhaslarının
Daimi Komisyon azasının intihabına
iştirak etmemeleri lâzım geldiğini bu inti-
habın münhasıran Salibiahmer Cemiyet-
leri murahhasları tarafından yapılması
icap eyleyeceğini ve hükûmet murhhas-
larının ancak Cenevre mukavelename-
sine taalluk eden hususatta rey ita ey-
leyebileceklerini beyan ile protestoda
bulundular. Konferans meseleyi münaka-

şa ettikten sonra verilen reiylarin mu-
teber olduğunu, ancak müstakbel bir
konferansa müessir olmayacağını takar-
rür ettirdi.

Konferansın sair mukarreratı mütte-
fikan ittihaz ve kısa münakaşatla kabul
edildi. Meselâ umumî âfetler vukuunda
Beynelmilel bir imdat ittihadı tesisi
hakkındaki Jiraulo pılanıda böyle ol-
du. Bu karar şu şekilde muharrerdi :

«XIII üncü Beynelmilel Salibiah-
mer Konferansı, beynelmilel bir imdat
ittihadı tesisi hakkında 12 Haziran 1927
de kabul edilen mukavelenameyi mem-
nuniyetle karşılar.

Geçen sayımızda cemiyetimizin daimi azalığına
kabul olundugunu yazdığımız Bozöyük eşrafından

Mehmet Bey

Projenin muharriri Âyandan Jirauloye samîmî tebrikâtını tekrar eyler ve:

Projenin mevkiî meriyete vazî sur'atla husulleri şayanı arzu olan bir takım şeraitin vücuduna menut olduğundan ;

Ve bilhassa hükûmetlerin ekserisinin tasdik veya iştirakini elde etmenin mühim olduğunu takdir ederek mili Salibiahmer Cemiyetlerine mukavele- nin 5 inci maddesine tevfiқан İttihadın teessüs ve faaliyete geçmesi için yapacakları muavenete hazırlamalarını tavsiye eyler.

İttihadın teessüsü için ihzarı komisyonda Beynelmîlel Komita ve Salibiahmer Cemiyetleri İttihadı mümessilleri tarafından sarfedilen mesaiyi tasvip eyler.

İttihadın merkezi ve daimî servisinin temini için en mükemmel usuller hakkında anlaşmaların Beynelmîlel Komita ile Salibiahmer cemiyetleri İttihadına tavsiye eyler.

Hükûmetleri henüz mukavelenameye iştirak etmemiş olan Cemiyetlerin hükûmetlerinin mukavelenameye iştirakini temin için lâzım gelen teşebbüsatta bulunmaları hususunda nazarı dikkatlarını celp eyler.

Kimya harbinin ve bunun tesiratina karşı sivil ehalinin himayesi hususunda Konferans zirdeki kararı müttefikan ve bilâ münakaşe kabul eyledi :

«XIII üncü Beynelmîlel Konferans, medenî âlemin efkârı umumîyesine tercüman olduğuna kani olarak kimya ve

mikrop harbini tatbik ederken boğucu gazlarla, zehirli gazların ve mümasillerinin ve mikrop vesaitinin harpte istimalinin men'i hakkında 17 Haziran 1925 tarihli Cinevre Protokolunun şimdiye kadar ancak pek mahdud hükûmetler tarafından tasdik edilmiş olduğunu görerek :

a) mümkün mertebe yakın bir zamanda, Cinevre Protokoluna nihai iştiraklerini beyan etmelerindeki yüksek insani ehemmiyete hükûmetlerin nazarı dikkatini celp etmesini Beynelmîlel Komitadan reca eyler.

b) Sivil ehalinin gaz harbine karşı himayesi için Beynelmîlel Salibiahmer Komitasının ve Millî Salibiahmerlerin faaliyeti hakkında yine Beynelmîlel Komita tarafından davet edilen Ekspre Komisyonunun kararı ve tavsiyelerini tasvip eyler.

c) Hükûmetlere, millî Salibiahmer Cemiyetlerinden Millî Muhtelit Komisyonların faaliyetine yardım etmelerini hassaten reca eyler.

d) Ekspre Komisyonu, kimya harbi meselesine alâkadar olan her işi, hattâ sair hücum vesaiti memzucen tetkik edecek surette itmam ve devrevî içtimaa davet eylemesini Beynelmîlel Komitadan reca eyler.

Ablokaların sivil ehali lehine tahfifi ve malzemesi sıhhiye ile, ilaçların, ablukalı ve mahsur mustahkem mevakiya serbesçe nakli (*Bulgar teklişi*) mesaili hakkında konferans ittihaz ettiği bir kararda bu mesaili, bu işlerin

ihliva eylediği insani gayeleri husulpezir edecek bir mukavele ile intaç için tetkik etmesini Beynelmilel Komitadan reca eyledi.

Sıhhi mälzemenin standarize edilmesi hususunda Konferans bu gaye ile tesis edilmiş olan daimi komisyonun kararlarını aynen kabul etti.

Konferans ayrıca ittihaz eylediği bir karar ile de Cınevre mukavelenemesine imza eden devletler ile millî Salıbiahmer Cemiyetlerinden mälzeme sıhhiye tetkik enstitüsünün masarifine karşılık olmak üzere Beynelmilel Ko-

mitaya muntazaman aidat ve enstitüye mälzeme sıhhiyenin model ve nümunelerini göndermelerini reca etti. Ve hükümetlerden de bu irsalâtın masrafından gümrük rusumundan muaf tutulmalarını reca eyledi.

Konferans, harp gaipleri adedinin azaltılması meselesi hakkındada zirdeki kararı ittihaz eyledi.

1 — İdari hidematla geri hidematın (*tahtıye, defin*) ıslahı.

2 — Sulh zamanından itibaren, ordular ve memleketler arasında mec-

Geçen sayımızda cemiyetimizin daimi azalığına kabul olunduğunu yazdığımız Bozöyük eşrafından

Halit Bey

ruhlar, hasta ve ölümler hakkında bir istihbarat servisi tesisi.

3 — Düşman memleketler arasında, esirler, hastalar, mecruhlar ve ölümler hakkında istihbarat teatisi.

Bu malûmatın teatisini temin için XIII^{üncü} Konferans her memleketin ordusunda millî Salibiahmerlerin haizi salâhiyet bir hey'eti murahhasası bulunmasını talep eder. Bu hey'eti murahhasa, esirlerin, hastaların ve ölümlerin isimlerini en kısa bir vade zarfında, muhasım memlekete gönderilmek üzere Beynelmilel salibiahmere isal eder ve komitada orada mütevasıt vazifesini görür.

Muharip devletler arasında mutavassıt vazifesini gören bitaraf bir devlet bulunduğu takdirde esir mecruh ve hastaların isimlerini havi listenin bir sureti, bu husustaki malûmatı santiralize etmek vazifesile mükellef olan Beynelmilel Salibiahmer komitasına gene gönderilmek lâzımdır.

4) Müebbet ordularda zirdcki şeylerin kabulü :

(a) Hüviyet plâkları.

b) Hastane fişi ve tahliye fişi (Beynelmilel standarizasion komisyonunun tarif ettiği şekilde). Konferans bu kararların Cinevre minkavelenamesinin tasavvur edilmekte olan tekrar tetki kiude nazarı dikkate alınmak üzere İsviçre (*Konsej Federal*) ine tevdiini de kararlaştırmıştır.

Konferans millî Salibiahmer cemiyetlerine, hastabakıcı tedarik ve ihzar

hususunda da bazı vesayada bulunmuştur.

Konferans Sırbistan Murahhasının teklifi üzerine millî Salibiahmer cemiyetlerinin, en mühim bir vazife olan ahlâkî mücadele ile harbe karşı propaganda icrasına davet eder bir karar ittihaz etmiştir.

bir kısım mesail de gelecek Konferansa ve ya diğer bir zemana bırakılmıştır.

Mesela bahrî felâketler için beynelmilel bir filotilla ihdası hakkındaki «Bulan» teklifi bu kabildendir.

Bu projeyi bir eksper komisyonuna tevdi mütedair bulunan Hollanda teklifi esas itibarile kabul edilmekle beraber, Konferans bu komisyonun sureti teşekkülünü tayin ve azasını tefrik zamanını henüz gelmediğine karar verdi.

Sihhi tayarecilik dahi muahhar bir tarihe bırakıldı. Konferans üçüncü Komisyonun zirdeki kararına iştirak eyledi :

«Sihhi tayarecilik meselesini tetkik eden Komisyon bu meselenin harp zamanında arz ettiği ehemmiyeti kabul ile millî Salibiahmerler muafiyat ve sair hukukî mesail hal olunmadığı müddetçe sivil sihhi tayarecilik hususundaki mesailerini teksif etmelerini teklif eyler. Komisyon kanidir ki sivil sihhi tayarecilik sahasında temin edecek her terekki askeri sihhi tayarecilik terekkiyatına son derece müessir olacaktır.»

Salibiahmer haberleri

SALİBİAHMER HEYETLERİ LİĞİNİN

On senelik mesaisi

Amerika Salibiahmer heyetlerinin merkez komitesi sabık reisi Henry P. Davidson 1919 senesinde Salibiahmer heyetlerinin bir lig halinde toplanması fikrini ileri sürmüş ve buna muvaffak olmuştu; mütarekeden bir kaç ay sonra açlık, Harabi ve sari hastalıklarla inleyen Avrupaya yardım edilmesini teklif etmişti. Yalnız esirlere yaralılara ve mültecilere değil, her ne şekilde olursa olsun, harbden zarar görmüş kimselere sulh zamanında da yardım edilmesi için salibiahmer yardımcı teşkilatının devanını talep etmişti. Bu hedef için lâzım olan şerait evvela Salibiahmerin mali vasıtalarını bu yolda hüsnü istimal edecek bir tecrübeye malik idare memurları

kadrosu ile cemiyeti akvama müşabih bir teşkilatla birleşerek daimi ve Beynelmül mahiyette umumî sıhhatin yükselmesi hastalıklardan vikaye olunması ve elemelerin tahfifine çalışılması için milli Salibiahmer heyetlerinin iştiraki mesaisi idi. Bu plan Reisi Cumhur Wilson'un tasvibine de mazhar olmuştu. Bir Şubat 1919 senesinde (Salibiahmer heyetleri komitesi) teşekkül etmişti. Cannes da itilaf devletleri mümessillerinden mürekkep bir komita toplanmış ve bu komita ilk yapılan programın teşmiline karar vermiş ve nihayet Beynelmül Salibiahmer heyetlerinin müzakeratına bir teşriki mesai hedefile iştirak etmek

Cemiyeti Akvam misakının XVI inci maddesinde muharrer müeyyedelerin tath ki hâlinde Salibiahmerlerin rolüne gelince, bir meselede aynı mevzu ile iştigal eden Cemiyeti akvam hâkem ve emniye komisyonunun mukarreratına intizaren diğer bir konferansa bırakıldı.

Ru Delgesi Mösyö Sabanın bu kararı protesto ederek bu müeyyedelerin netayici harp netayicinden farklı olduğunu ve Salibiahmerin bu işle iştigal hakkını haiz bulunduğunu söyledi.

Salibiahmer işaretinin harp zamanında himayesine ait olan Lehistan teklifi de diğer bir kon-

(Altı gelecek sayıdadır)

üzere Cenevreye gitmişti. Parisde 5 mayıs 1919 senesinde ilk önce Salibiahmer heyetleri Lâgım teşkil edenler Amerika, Fransa, İngiltere, İtalya ve Japonya Salibiahmer Heyetleri idi.

1 Kamunisani 1920 senesinde 21 azası mevcut olan Lâg ın bu gün umumi idare heyetinde salâhiyeti kâmile ile temsil edilen, muhtelif milletlere mensup; Salibiahmer cemiyetlerinden 52 aza vardır. Lâg ın dogrudan dogruya gördüğü işlerin yekûnunda mühim bir dereceye balığ olmuştur. Lâg ın faaliyet sahası hıfzıssıhha ya, yoksulluk zamanlarındaki acele yardımlara hasta bakıcıların yetiştirilmesine ve gençlik Salibiahmer teşkilatına â t olmak üzere bütün mesaille alakadardır.

HIFZISIHHA ŞUBESİ

Teşekkülünden hemen bir kaç gün sonra, âli iktisat meclisi Lâg den Polonyada hüküm süren Tifo hastalığıle mücadele etmesini talep etmişti. Dört azadan mürekkep bir doktor komitası 1919 da Polonyaya izam olundu. Kendilerinden rica olunan Salibiahmer heyetleri de derhal ianeler cem ve komisyonlar teşkil ederek yardıma koşmuşlardır. Buna benzeyen bir yardımda, vaziyet haddi zatında okadar tehlikeli olmadığı halde, Çekoslovakyaaya yapılmıştı. Lige aynı zamanda Yugoslovakyadaki sıhhi islahat için tedkikat ve teklifat yapmak vazi-

fesi verilmişti. 1920 senesinde Lâg ın bir komisyonu Polonya hudut boylarında karantina tesisile uğraşmış bir diğer komisyon da Polonya hükûmetinin, Amerika Salibiahmerinin yardımıle lekeli Hummayı Etioloji (*Esbaba emraz*) noktasından tetkik etmiştir.

1921 senesinde Lâg ın hıfzıssıhha şubesi Çekoslovakyaada memedeki çocuklar haftası ve propaganda gezintileri tertip etmiştir. Lady Paget ile beraber bir çocuk hastahanesi, onbirdane memedeki çocuklara mahsus istişara odaları ve bir de seyyar muavenet ocagı tesis olunmuştu.

Lâg Romanyadaki «*Societe de Prince Mircea*» nin teşkil ettiği muaveneti ictimaiyye ocaklarının memurlarını yetiştirmek vazifesini üstüne almıştı. Letonyda, Estonya ve Lituanyaada mahalli Salibiahmer cemiyetlerle müştereken bir göğüs hastalıkları sanatoryumu tesis edilmiş. Mütéaddit hıfzıssıhha danışma odaları ile muaveneti ictimaiyye ocakları açılmıştır. Polonyada çocukları koruma kanununun mevzuatı esasiyyesi tesbit ve tayin olunmuştur.

Lâg aynı zamanda Beynelmîlel ve remle mücadele cemiyetinin tekrar işe başlamasını mümkün kılmıştır. Lâg işbu heyetin kâtibi umumilik vazifesini deruhde edeceğini söylemiş ve bu işle hıfzıssıhha şubesinin şefini iavzif etmiştir. 1921 tarihinden itibaren işe başlayan bu cemiyet 1924 senesinden beri her üç ayda bir intişar eden bulltin neş etmektedir.

En son mesaisi bu cemiyetin Beynelmilel altıncı umumi kongresinin ruzname ve raporunu tanzim etmek olmuştur. Lig beynelmilel tenasüli hastahklar cemiyetinin de teessüsüne yardım etmiştir. 1921 Hazi-ramında Kopenhaga, 1921 Kanunu evve-linde Prag ve Parise Salibiahmer mu-rahhaslarını ve bu işle alakadar olan hususi cemiyetlerin murahhaslarının iştirak ettiği bu ictimaa da iştirak etmek üzere mümessil göndermişti. Ayricada dropaganda ve risaleler neş-riyatında bulunmuştur.

1928 Mayısında akt olunan bir mukavele mucibince işbu tenasüli hastahklar cemiyetini mahalli cemi-yetler nezdinde temsil etmektedir. Ligin hıfzıssıhha şubesi daha bir çok işler görmüştür. Müteaddit mahalli cemiyetlerle müştereken hıfzıssıhha sahasında propaganda ve tenvir mesa-isinin usuli ve faideli bir tarzda tanzimine dair muhtelif projeler tertip et-miş ve Belçika Salibiahmer heyetinin iştirakile Jumet şehrinde bu yolda bir numune tesisatı vucude getirmiş-tir. Elde edilen semereler oderece yüksek çıkmıştırki şehir belediyesile Belçika Salibiahmer heyeti bu mesa-inin devam ve idaresini deruhte et-miştir.

Norveç Salibiahmer heyetinin tek-lifi üzerine ticareti bahriye sahasında-ki sıhhi şeraitin islahi zimminde 1926 senesinde Osloda beynelmilel bir konfrans halinde toplanılmış ve çok müsait neticeler elde edilmiştir.

Ligin üzerinde çalışmakta olduğu pro-jelererden biriside muhtelif yerli ce-miyetlerle birleşerek beynelmilel göz hastahkları ve körlüğe mani olma mevzuu üzerinde bir mücadele cemi-yeti tesis etmiştir. Muvakkat bir idare heyeti Amisterdam ve Lahide 1929 Eylülunda toplanan umumi kongranın müzakeresine ait mevadi toplamıştır.

Teessüs tarihinden beri Lig cemi-yeti akvam, beynelmilel mesai bürosu ve Beynelmilel hıfzıssıhha dairesile daimi ve sıkı temasını muhafaza etmekte-dir. Cemiyeti akvam komisyonile müşterekén Polonya da Tifo mücade-lesi için kurslar tesis etmiş ve müte-hassıs memurlar yetiştirilmesini temin etmiştir. Lig Türk Yunan ehali mü-badelesinde sıhhi raporlar vermekle tavzif edilmiştir. Lig azasından birisi hıfzıssıhha ve çocuk koruma kısmına murahhas olarak tayin etmiş ve rapor tanzimile iştigal etmiştir.

Ligin hıfzıssıhha dairesi kâtibi umu-miliginden mahlli cemiyetler tarafından yapılan teşkilât ve tavsiye olunan teş-kilâtın tedkik ve pürüzsüzce ifası için ayrıca bir şube acmıştır. büyük bir propaganda tesisatı yapmış olan Lig teşekkülünden bugüne kakar takriben 500,000 Risale ve 17,000 levha sat-muş veya dağıtmıştır. Şimdiye kadar 800 film irae ettiği büyük bir film kol-leksiyonu vardır.

İMDAT TEŞKİLÂTI

Ligin imdat teşkilâtı hıfzıssıhha teş-kilâtile beraber harbin akibinde Po-

lonyadaki sarı hastalıklarla mücadele için yardıma çağırılmıştı. Bunun için intihap edilen bir merkez idare heyeti vasi teşkilât yapmış ve muntazamen çalışmıştı. Lig 1921 senesinde (12 ilâ 16 ağustos ta) Cenevrede beynelmilel bir konferansa iştirak etmiş ve bu konferans sayesinde âli komiser Dr. Nansen riyasetinde açlık çeken rus nuntakalarında bir yardım teşkilâtı yapılmış ve bir hayli mevaddı gıdayıye gönderilmişti.

Şili, Acemistan, Ekvator ve Kolombiya daki zelzeleler. *Japonya* daki âfetler beynelmilel komitanın muhtelit komisyonile beraber lig'in imdat teşkilâtını mahalli cemiyetlere yardım etmeğe mecbur etmişti. bu insani yardıma koşan 32 Salibiahmer cemiyetinden gelen ianelerin derci ve alâkalar felâketzede Salibiahmerlerine tevziile Lig meşgul olmuştı.

Beynelmilel komita ile Lig 1924 te *Almanya* ve *Arnavutluk* daki muhtacine yardım etmişlerdir. Bundan başka 1925 *Hollanda* ve 1926 daki *Kuba* felâketzedelerine, *Belçika, Hollanda, Macaristan, Romanya, Yugoslavya* (1926) *Lihtenstain* seylap ve feyzan âfetzedelerine *Asor adaları, Eermenistan* (1926) ve *Balkanlar* (1927) daki zelzelelerden zarar gören insanlara yardım edilmiştir.

1922 senesinde senator *Ciraolo* Lige cihan yardım birliğinin projelerini takdim etmiştir. Lig, mahalli cemiyeler nezdinde bu büyük fikri terviç ve tergip etmiştir. Ayrıca muntzaman tet-

kik ve tetebbu komisyonlarının mesaisine iştirak etmiş ve böylece 12 temmuz 1927 de Cenevredeki siyasi konferansın eseri olan ve 31 hükümet tarafından imzalanmış mukavelenin hayyizi husule gelmesinde de mühim bir âmil olmuştur. Lig bu ittihadın icrai uzvu olarak kendisine tevdi olunan her güne vazifeyi icra edeceğini taahhüt etmiştir. Lâkin Lig bu yolda bir teşkilâtın vücudundan da evel aynı hedef için çalışmıştı. Bulgar Salibiahmer hey'etinin teklifi üzerine Bulgaristan muhâcirlerinin ve mültecilerinin talfif ve tenkisi âlâmı için yedi yabancı memlekete ait olan Salibiahmer hey'etlerinin iştirakile müştereken çalışmıştır. Dercolunan ianelerin sayesinde günde 5500 yemek verilmiş ve 16000 den fazla muhacir iâşe edilmiş 1926 eylülünden 1927 haziranına kadar her ay 1000 çucuga yardım ocaklarında bakılmıştır. Cemiyeti akvamın mülteciler şubesiden yapılan tavsiye üzerihe 1929 martında *Suryede*ki ermeni mülteciler için de böyle bir yardım yapılmıştı. Milli cemiyetlerin yardım teşkilâtı memur'arını yetiştirmek için de Lig pek çok risaleler ve propağanda neşriyatı yapmıştır.

HASTA TEDAVİSİ

Ligin hasta bakıcı hemşirelerine düşen ilk vazife bu kısmın dahili teşkilâtını yapmaktır. Bu hususta *Bedford "kollej for Womens* ile *Kolej for nörnsing ve Britanya* Salibiahmer hey'etinin yar-

dımile beynelmilel hasta bakıcılığı kursu açılmıştı. 1924 senesinin de mütemadiyen artan hasta bakıcı Hemşire ihtiyacı karşısında baş hemşireler ve muallime hemşireler yetistirmek üzere bir kurs açılmıştı. *Çekoslovakya* Salibiahmerinin teklifi ve himmetile ve buna iştirak eden diğer altı hey'etin muavenetile hasta bakıcı hemşireler için beynelmilel bir talebe yurdu tesisi kabil olabilmıştır.

Bu kursların küşadından beri 40 memlekete ait 166 hasta bakıcı hemşire burada talim ve tedris görmüş; memleketlerine avdet ettikleri zaman çocuk bakımı, içtimai hıfzısıhha ve hasta bakıcı hemşireler kurslarını idare etmişlerdir. Hasta bakıcı hemşireler elde edilen tecrübelerin tamimi için hemşirelerin aleddevam müteakibi- len istifadesini temin için büyük fedakârlık göstermişlerdir. *Arusturya* Salibiahmerinin iştirakile 1925 senesinde mayısta *Viyana* da toplanmışlardır. Aynı senenin haziranında *Letonya* Salibiahmerinin riyasetinde içtima eden Baltık sevahili memleketleri hasta bakıcı hemşireler kongresinde iştirak edilmiştir. 1928 senesinde kâtibi umumilik resmen ilân edilmeyen bir konferansta muhtelif memleketler Salibiahmer murahhaslarını kabul ve müzakerat akt etmiştir. Aynı ayda *Bedford Colleg* de toplanan bir yaz içtimanda beynelmilel kursun eski talebelerinden seksen hemşire ruhi ve içtimai hıfzısıhhanın muhtelif usullerinin mukayese ve tetkikini mümkün kılmıştır.

Arnavutluk Salibiahmerinin ricası

üzerine bir Fransız baş hemşire ile iki muallim hemşire *Tiran* da bir hemşire mektebi küşadına memur edilmişlerdir. *Romanya* Salibiahmerinin aynı mahiyetteki ricası üzerinede *Bükreş* te bir İngiliz baş hemşire ile üç muallim hemşireden mürekkep bir talim hey'eti aynı vazifeyi görmüştü.

Hemşireler kısmının üç ayda bir münteşir bir risalesi ve teknik meseale ait sayımı istifade menabii muhtevi ve günden güne büyüyen bir kütüphanesi vardır. Bu seyyar kütüphanenin sayesinde 1928 senesinde 400 e yakın suale ve muracaata cevap verebilmek kabil olmuştur.

GENÇLİK SALİBİAHMER TEŞKİLÂTI

Ligin ikinci heyeti umumiye içtimanda kâtibi umumilik tarafından mahalli Salibiahmer heyetlerinin gençlik teşkilatlarını tanzim ve ikmal edebilmeleri için yardımda bulunulması teklif edilmişti. *Amerika* Salibiahmer heyeti bu esas üzerine çalışmıştı. Mütarekeden üç ay sonra memleketlerine geri geldikleri zaman amerikalılar başlanmış olan bu işin ikmalini ve devamını rica etmişlerdi. Amerikalıların bu iş için tahsis ettikleri paradan başkaca *Laura - Spelman - Rockefeller* müessesesi de nakdi yardımlarda bulunmuştu. 1924 ten 1929 a kadar olan beş senelik kısa bir zamanda bu hareket çok seri ve feyzli bir şekilde inkişaf etmiş ve bu müddet içinde gençlik

teşkilâtı yapan cemiyetlerin adedi 20 den 41 e balığ olmuştur. Bu gün dünya yüzünde gençlik Salibiahmerlerine mensup azanın adedi on bir milyonu mütecavizdir,

Bu insanlarda coğrafi iktisadi ve etnoğrafi şeraitin ihtilâfına rağmen aynı insanı duygular ve düşünceler vardır. Bu nevî cemiyetlerin müteakbil temaslarını temin için Lig mektepler arasındaki muhaberata mahsus olmak üzere bir büro tesis etmiştir. Son senede 5 şî muhtelif memlekete mensup gence ait 573 mektup teati edilmiş ve 1800 paket irsalâtı vaki olmuştur. Ayrıca on memlekete ait talebe gurupları bu gayeyi takip ve neşir edebilmek üzere muallimleriyle birlikte ecnebi memleketlere gitmişlerdir. Lig gençlik Salibiahmer teşkilâtı rüesasının müdaveleyi efkârını teminen 1922 senesinde Parise ve 1923 senesinde Viyana da olmak üzere iki konferans içtimaa davet edilmişti. 1925 senesinde mürebbiyelerden ve 1926 senesinde muharrirlerden mürekkep iki konferansta gençlik Salibiahmer heyetlerine ait risale ve mecmualarda intişar edecek eserlerin intihabı ve tasnifi ile meşgul olmuştur. 1927 senesinde Brüksel de 29 muhtelif memlekete mensup murahhas aynı nam altında toplanmışlar ve faideli mukarrerat ittihaz etmişlerdir. 1929 senesindeki diğer bir konferansta mektepler beynindeki muhaberatın intizamı cereyanı temin olunmuştur. Lig kitabeti her ay bu gibi cemiyetlerin risale ve

mecmualarında intişar edecek olan mekaleleri tesbit etmekte ve bunlara yollanmaktadır.

Bu şubenin propaganda veya teknik mahiyetteki neşriyatı üç lisan üzerine ve üç ayda bir çıkan Sıhhat ta (*vers la sante*) doğru mecmuasında, keza üç lisanda münteşir aylık bulletin denformation da ve ayrıca dört lisanda ve her ay münteşir halkın anlayacağı bir lisanda yazılı olan diğer bir mecmuadaki mekalelerle takviye edilmektedir. Ligdaima yeni yeni gençlik Salibiahmer heyetlerinin yaradılmasına ve bunların propaganda neşriyatına, azalarının çoğalmasına sarfı himmet etmektedir. Bu maksat için de mevzii mahiyette olmak üzere şarki ve merkezi avrupada Varşova 1923 Viyana 1925 Salibiahmer kongreleri yapmıştır. 1923 te Buenos Ayres te, 1926 da Waşington da 1922 de Bankok ta 1926 da Tokyo da aynı mahiyette konferanslar akdolunmuştur.

Harbi umûmiden sonraki vaziyet dolayısıyla iktisadi şerait fenalaşınca Salibiahmer hıfzıssıhha kazalardan korumaya, bakım ve ilk imdat gibi sahalara ait faaliyetinin hudutlarını genişletmek mecburiyetinde kalmıştı. Bu günkü faaliyet sahası daimi yardım müessesası manen ve ahlâken tehlikeye düşmüş gençliğin bakımı ve ailemum içtimai mesaiyi muhtevidir. Bu itibardır ki Lig 1928 de Pariste münakıt beynelmûlel çocuk koruma konferansile içtimai mesai konferansına iştirak etmiştir.

Lig Beynemilel Salibiahmer komitesi, Cemiyeti akvamı, Beynemilel mesai bürosu. Beynemilel hıfzıssıhha dairesinden başka Beynemilel fikri mesai institutusu, Pedagoji cemiyetleri cihan ittihadi ile bu gibi hedef ve gayeler etrafında müteşekkil muhtelif Beynemilel cemiyetlerle az ve ya çok daimi bir temastadır.

Lig kitabeti Umumiyesi çok defa mahalli ve milli heyetlerin Clearing houssı (*tekaz dairesi*) olarak tavsif edilmiştir. Lig kitabeti cihan salibiahmer faaliyetinin münakis bulunduğu

bir periskop mahiyetinde görülmektedir. Milli heyetlerin ekserisi azalarından bazılarını uzun veya kısa bir müddetle Lig de staj yapmaya göndermişlerdir. bilmukabele Lig de muhtelif milli heyetler nezdine tecrübelerini tezyid ve inkişafını mümkün kılmak için kendi mutahassıs azasını göndermiştir.

Lig in on senelik hayati mesaisi aşağı yukarı budur. Lig bu müddet zarfında daima 5 mayıs 1919 da doğduğu zihniyete hizmet etmiş ve bunun icap ettirdiği gibi bütün icraata sadık kalmıştır.

(Bu makale Avusturya Salibiahmer mecmuasına Salibiahmer cemiyetleri Ligi kâtibi umumiliğinden gönderilmiş ve oradan **Bedri Tahir Bey** tarafından terceme edilmiştir.

Partie Française

LES NOUVELLES DU CROISSANT-ROUGE

UNE communication reçue dernièrement de la province d'ERZINDJAN informe le Comité Central du Croissant Rouge sur les dégâts occasionnés par le tremblement de terre en demandant des secours en faveur des victimes. D'après ce communiqué on estime le nombre des maisons démolies 65 à 70. Le Comité Central a décidé d'envoyer d'urgence sur les lieux 50 tentes de SOUS-CHEHRI et d'aviser le Comité du Croissant Rouge de la dite localité de mettre à la disposition des victimes à titre de secours, une somme de 300 Ltqs.

le tremblement de terre, a repris son aspect d'autrefois, le villageois a refait son foyer et se donne actuellement à ses travaux de champs. Le villageois de SOUS-CHEHRI porte une reconnaissance profonde et le nom du Croissant Rouge est l'objet d'un accueil pleine de sympathie. Je me fais l'interprète pour vous présenter les remerciements de tout coeur de villageois de SOUS-CHEHRI qui ont rebâti leurs foyers par les secours que le Comité CENTRAL du Croissant Rouge a bien voulu les accorder.

**Copie de la lettre du 31 8 29 adressée
à notre Comité Central par ZEKI
BEY Sous-Gouverneur de
SOUS-CHEHRI**

**A LA PRESIDANCE DU COMITÉ CEN-
TRAL DU CROISSANT ROUGE.**

La somme de 20.000 Ltqs. envoyée par le Comité Central a été distribuée aux victimes et nous vous remettons ci-joint la liste distribution qui s'élève à 20.019 Ltqs. Les 19 Ltqs. sont prélevées des dons en espèces faites par les dépendances. Cette belle contrée qui a été fortement endommagée par

Un don de la province de Bitlis

La conseil Générale de la province vient de prendre la décision de faire un don de 200 Ltqs. au Comité du Croissant Rouge.

Les dons

Le Gouvernement Egyptien par l'intermédiaire de son ministre vient de faire parvenir au Comité Central du Croissant Rouge, en faveur des victimes de l'inondation et de l'incendie d'ANGORA une somme de 400 Livres

sterling et Son Excellence RATIB BEY ministre d'Egypte une somme de 100 Livres Sterling et Son Excellence Monsieur AUGUST KIRAL Ambassadeur d'Autriche une somme de 150 Ltqs.

Les remerciements du Comité Central ont été présenté au Gouvernement et ainsi qu'aux Représentants susmentionnés pour l'intérêts qu'ils ont bien voulu témoigner en faveur des sinistrés.

Nomination

CEMIL BEY directeur de la comptabilité du Comité Central du Croissant Rouge a présenté sa démission, pour cause de santé, qui a été accepté et OSMAN BEY directeur de la comptabilité du Monopole d'Etat de Pétrole et de sucre a été nommé au post vacant de directeur et BEDRI BEY au poste d'Inspecteur.

Une lettre de remerciement est adressée par le Comité Central du Croissant Rouge à TEVFIK BEY Chef-

Comptable du Monopole de tabacs à BROUSSE pour l'effort qu'il déploie pour l'utilisation des timbres de notre Comité.

Invitation

Le Comité de la Croix Rouge de TCHEKOSLOVAQUIE a fait des démarches pour la réunion d'une Conférence dans le courant de Septembre ou d'Octobre 1930, composée des Représentants du Croissant et de Croix Rouge des Balkans et des pays du Proche-Orient.

A cet effet le Croissant Rouge de Turquie et la Croix Rouge de l'Albanie, de la Bulgarie, de la Roumanie et de la Grèce ont été invité.

La conference de la croix Rouge

XIVme Conférence Internationale se tiendra le premier Lundi du mois d'Octobre 1930 à BRUXELLES.

Le relevé de compte des secours accordés aux districts atteintes de la secheresse

DISTRICTES	La maine d'œuvre et les frais de dis- tribution, d'expé- dition, divers		Secours en especes		La c/ valeur du blé dis- tribuée		La c/ valeur de la farine distribuées		TOTAL	
	Lira	K. S.	Lira	K. S.	Lira	K. S.	Lira	K. S.	Lira	K. S.
Ankara districte	4937	39	12501	78	32795	64 50			50234	81 50
Aksaray "	15517	36	5926		26719	08 50	16014		64177	04 50
Eskişehir "	7233	52 25			28916	40	28350		64499	92 25
Afyon "	2834	60			21621	24 75	13540	50	37996	34 75
Erzincan "	12	61	5000						5012	61
Elaziz "	9	82	4000						4009	82
Erzurum "		59	1000						1000	59
Çankırı "	3112	49 50	6767	20	6218	28	6075		22172	97 50
Çorum "	11	99	4361		1499	91			5872	90
Diyarbakir "	85	05	97000						97085	05
Sivas "	23	54	9000						9023	54
Sinop "	4	31	2000						2004	31
Frais du personnel chargé d'expédition	2060	04							2060	04
Trabzon "	4	37	2500						2504	37
Gaziyayintap "	5	85	5000						5005	85
Kırşehir "	12958	37 50	5500		26905	21 50	15990		61353	59
Kocaeli "	3	63	500						503	63
Konya "	6945	05	6000		35737	06 50	40653	12	89335	23 50
Kütahya "	4	64			16288	31 50			16292	77 50
Malatya "	201	19	50000						50201	19
Maras "	4	49	1000						1004	49
Niğde "	16	58	5000		11389	52 25			16406	20 25
Kayseri "					17964	14 50			17964	14 50
Yozgat "	4974	54			21175	90	18015		44165	44
Total	60961	95 25	223055	98	247281	33	138637	62	669886	88 25

Frais concernant l'expédition du blé
et divers dont le décompte n'est pas
encore parvenu.

80113 11 75
750000